

SF-R(IT DE FESTIVAL „ENESCU“

Penultima coresponden\ semnat\ de Bedros Horasangian dedicat\ edi\iei de anul acesta a Festivalului „Enescu“ [i un articol de Victor Eskenasy pe acela[i subiect.

-N » PAGINILE 8-9, 12

PRIMUL MAGAZIN CULTURAL DIN ROMÂNIA » APARE S-MB|TA » EDI}IA NA}IONAL| » WWW.SUPLIMENT.POLIROM.RO

Suplimentul DE CULTURĂ

1,5 LEI

PESTE TREI SĂPTĂMÎNI

„Suplimentul“ va fi un pic altfel. Urc\ la versiunea 2.0 [i aduce:

- » Mai multe recomand\ri + lecturi suplimentare
- » Campanii inedite
- » Cele mai multe subiecte de actualitate din presa cultural\

DIN » 20 OCTOMBRIE

NR. 147 » 29 septembrie – 5 octombrie 2007 » S\pt\m nal realizat de Editura Polirom [i „Ziarul de la[i” » supliment@polirom.ro

Protest pentru ce li s-a dat?

R. Chiru\

Arti\ti [i bibliotecari din \ntreaga Jar\ solicit\ majorarea bugetului alocat culturii p\ n\ la 1% din Produsul Intern Brut, cre\terea salariilor [i acordarea de tichete de mas\. Ministerul de resort declar\ c\ nu \n\leage protestul, de vreme ce a spus „da” \n cazul majorit\}ii revendic\riilor.

-N » PAGINA 3

Andrej Wajda la Festivalul Filmului Polonez

Iulia Blaga

C\ Polonia are tradi\ie \n film e o platitudine. \n acest an s-au f\cut 37 de lungmetraje, s\nt bani tot mai mul\}, multiplexuri de asemenea. Exist\ deci marf\ pentru Festivalul Filmului Polonez de Fic\iune, ajuns la a 32-a edi\ie.

-N » PAGINA 13

-N A\CEPTAREA MARATONULUI LITERAR DE LA SIBIU,

Teatrul domin\ toamna

Coca Bloos \n povestiri despre nebunia (noastr\} cea de toate zilele

Ca de obicei, sfr[itul lui septembrie este sinonim cu \nceputul unei noi stagiuni pentru teatrele rom\ne[ti. Pe l\ng\ premierele obi[nuite [i mont\riile din Capitala Cultural\, lunile de toamn\ aduc [i dou\ mari festivaluri: de-acum tradi\ionalul Festival Interna\ional de Teatru de la Bucure\}ti, precum [i Festivalul Teatrelor Europene de la Sibiu, organizat de Na\ionalul sibian. Public\m \n acest num\}r:

» Un interviu cu regizorul Alexandru Tocilescu despre *Elizaveta Bam*, „remixat\” de Irinel Anghel \n cadrul MultiSonic Fest

» Texte despre *Faust*-ul lui Silviu Purc\rete din Capitala Cultural\ European\, despre cea mai recent\ montare a

lui Radu Afrim – *pove\}ti despre nebunia (noastr\} cea de toate zilele* – la Teatrul Tinere\}tului din Piatra-Neam] [i despre „confruntarea rom\no-maghiar\ \n secuime”: Radu Afrim vs Arpad Schilling

CITI}I -N » PAGINILE 4-7

CIRCUL NOSTRU V | PREZINT | :

O moțiune pentru liniște guvernului?

M-am tot întrebat în ultimele zile cui folosește în fapt această moțiune de cenzură depusă [mecherește de PSD în Parlament, susținută rapid] [prostește de PLD, acceptată] [de PD, respinsă categoric de PNL] [UDMR, nesusținută de PC] [Indiferent PRM-ului, care a anunțat că se va abține]. Cui folosește nu ca act politic imediat – căci oricum am lua-o, deși teoretic pare o moțiune cu [anse foarte mari de reușită], practic ea [i] reduce [ansele spre zero, căci e greu să le ceri unor parlamentari precum cei pesediști] de a vrăbia din mână pe vreo ciorăvă vagă de pe un gard [i] mai vag. Cui folosește deci ca strategie pe termen mai lung, în cazul previzibil în care ea va eșua.

PSD este inițiatorul moțiunii [i], automat, partidul cel mai expus la riscuri în urma acestui gest. Chinuții de o decizie pe care au luat-o fără să vrea cu adevărat, realizatorii actualii moțiunii s-au străduit să construiască un text perfid, din care să reiască că țara vrea jos pe Triviceanu, dar că-i acuză mai abilit pe miniștrii PD [i] PLD deja demult plecați] într-o confortabilă opoziție. Nu [tiu ce-au sperat pesediștii]. Că i va face pe aceștia să nu voteze moțiunea? Imposibil – [i] o [tiu foarte bine]. Că vor putea apoi să-i arate cu degetul [i] să spună că, votând în favoarea moțiunii, de fapt s-au acuzat? E un tertip de grădinișni, n-au nici o [ansă] să se folosească în mod real de el. Dacă moțiunea va cădea, PSD-ul nu are deci nimic de câștigat, ci numai de pierdut.

PD-ul acum. Dacă moțiunea ar trece, PD-ul ar fi, evident, cel mai câștigat partid. Dar, repet, [ansele sînt mici] [i] în mod cert liderii democrației [tiu acest lucru. Probabil lucrează deja la o campanie mediatică post-vot parlamentar, din care vor reieși iarși sintagme precum „monstruoasă coalitie PNL-PSD” [a.m.d. Nu [tiu cît] eficient] va avea respectiva campanie, dar mă gîndesc că, după asigurarea perioadei a suspendării președintelui, cînd au avut toate instrumentele în acest sens, e greu să mai cîntească voturi mergînd în continuare pe idee. Pe de altă parte însă, aici mai e loc de o observație: în ultimele săptămîni, moțiunea a adus la o masă a negocierilor ascunse PD-ul alături de PSD. Lucru care s-a răsfrînt în presă, cu speculațiile de rigoare. Abia senzația că această coalitie, fie ea atît de conjuncturală, se poate forma are [anse să lovească în procente electorale. [i] nu în orice procente electorale, ci tocmai în cele ale PD-ului. Prin urmare, în cazul unei moțiuni respinse, nu vîd nici un motiv ca democrații să lasă nîtrîi]. Ba dimpotrivă.

Despre PLD aproape că n-are rost să discutăm. De cînd a apărut „pe piață”, această formațiune s-a dezvoltat ca o caricatură de PD. Toate strategiile adoptate au căzut în penibil. În loc să se definească drept partid-alternativ, liberal-democratic s-au străduit să arate clar că sînt o anexă a președintelui Băsescu – or, acest rol era deja jucat de PD. Culmea e că, deși a acuzat permanent guvernul, PLD a fost o palidă concurență doar pentru partidul condus formal de Emil Boc, nicidecum pentru PNL. Mergînd din naivitate în naivitate, acești liberali cu fața populară s-au [i] grăbit să susțină moțiunea, arătînd încă o dată că nu funcționează ca partid real, ci ca expresie a urii necondiționate pe care [eșul statului o arată] guvernului. -n

» -n ultimele săptămîni, moțiunea a adus la o masă a negocierilor ascunse PD-ul alături de PSD. Lucru care s-a răsfrînt în presă, cu speculațiile de rigoare. Abia senzația că această coalitie, fie ea atît de conjuncturală, se poate forma are [anse să lovească în procente electorale.

mod ironic, din această moțiune, PLD nu are ce câștiga: dacă guvernul va cădea [i] se va ajunge la alegeri anticipate, partidul lui Stolojan nu va intra în viitorul parlament. Dacă moțiunea va fi respinsă, același partid nu va conta în ecuație, va rămîne la fel de obscur ca și acum.

PC-ul [i] PRM-ul s-au extras din ecuație, în moduri diferite. Moțiunea i privește doar din punctul de vedere al numărului de voturi. S-ar spune că PC-ul poate fi totuși afectat dacă moțiunea va trece. -n fapt însă, indiferent dacă alegerile vor fi anticipate sau la termen, mîndoiesc că PC-ul chiar speră să treacă de unul singur de votul populației [i] să intre în parlament. Sînt convinși că liderii conservatori caută doar soluții de a se alipi vreunui alt partid. [i] mai sînt convinși că, indiferent cînd vor fi alegerile, vor găsi respectivele soluții.

Rămîne PNL [i] UDMR. -n opinia mea, ironia maximă creată de moțiune e că aceste partide sînt singurele care vor câștiga, indiferent de deznodămînt. Las deoparte UDMR-ul, partid pentru care calculele sînt întotdeauna destul de simple, [i] mî refer la PNL. Dacă guvernul va cădea în urma moțiunii, PNL-ului i se oferă o mulțime de instrumente de luptă politică: de la a

acuză nouă „monstruoasă coalitie” PSD-PD, pînă la a se plînge că n-a fost însăși [i] ducă la capăt promisiunile. Dacă însă moțiunea va pică, aia cum par a sta lucrurile, PNL-ul ia ultima gură de oxigen înainte viitoarelor alegeri [i] poate marșa fără nici o rezervă pe o desprindere reală de PSD. Cu alte cuvinte, guvernul liberal ar fi, pentru nîtrî oară, stîpîn autoritar pe soarta proprie. Nu vîd cu ce l va mai putea [antaja, din punct de vedere politic, vreun alt partid parlamentar. PNL capătă, prin această moțiune, independență] [i] liniște.

Una peste alta, privind acum de jos în sus, moțiunea pare o prostie [i] mai mare. Una care marchează poate cea mai neagră perioadă în istoria postrevoluționară a partidelor politice de la noi. Căci în ultimii ani mai toate formațiunile de pe scena noastră politică s-au întrecut în gafe, unele de proporții. Iar electoratul are de decis, indiferent cînd se vor desfășura alegerile, cine a gafat mai puțin.

ROMÂNII E DEȚEPI

Politia ne agasează (I)

Acum vreun an mergeam cu trenul spre Trgu-Mureș, la o întâlnire cu jivă

„Vino [i] arestează-mă!” striga alta. „Ah, leagă-mă cu cîtușele!” gemea tare o alta.

scritorii maghiari. -ntr-o stație în care trenul a oprit vreo zece minute am ieșit pe peron, la o jigară, [i] am început să mî uit în jur. Nimic deosebit: oameni cu genți, plase [i] valize urcau [i] coborau din vagoane sau mergeau la pas pe dalele de piatră, într-un megafon cu vibrații metalice se anunța mereu ceva [i] un polițist tinerel patrula pe peron. Pe geamul vagonului meu scosese capul patru puțoaice de vîrstă liceului, care se agitau vesele [i] evident incitate de

» E un lucru atît de bine [tiut, încît a devenit loc comun: polițistul român are o imagine foarte proastă. Iar eu socotesc că o are aia mai mult pe nedrept decît pe drept – [i] cînd spun asta, mî gîndesc la polițistul de rînd, cu grad de subofier, fostul „tablagiu”, azi agent.

Bietul om a roșit. N-a zis nimic. S-a îndepărtat, apoi s-a apropiat [i] s-a îndepărtat iar. Spre norocul lui, trenul a plecat. Fetele au început să sară, să fluture mîinile pe geam [i] să-l strige [i] mai tare. Prins între datorie [i] sentimente, tîrîrul s-a întors

spre ele [i] le-a salutat [i] el, fluturînd timid o mînă, dar fără să o ridice de lîngă [old. Iar atunci fetele au explodat de satisfacție. [i] trenul s-a îndepărtat.

Scena mi s-a părut uor ciudată. Deși era de fapt normală. Doar că la vederea unui polițist primul lucru perceput este uniformă, funcția, slujba lui. Uneori rămîne [i] ultimul.

La un moment dat, cînd încercam să stabilesc – aproximativ [i] subiectiv – care ar fi cea mai grejoasă meserie din România, tot selectam [i] categoriseam profesii mai mult sau mai puțin respingătoare ori solicitante. A[a am ajuns să mî gîndesc [i] la poliști.

Sigur, meseria de polițist nu e grejoasă. E „doar” grea, al naibii de grea. Cea mai mare problemă de care se lovește oamenii [i] a legat de imaginea lor publică. E un lucru atît de bine [tiut, încît a devenit loc comun: polițistul român are o imagine foarte proastă. Iar eu socotesc că o are aia mai mult pe nedrept decît pe drept – [i] cînd spun asta, mî gîndesc la polițistul de rînd, cu grad de subofier, fostul „tablagiu”, azi agent. Orice s-ar spune, s-au schimbat multe lucruri [i] în Polia Română, ca peste tot, iar schimbările sînt mai degrabă în bine. Mai rămîne de muncit [i] la imaginea publică, care uneori e mai greu de schimbat decît realitatea concretă. Pentru puțoaice totul era normal. Trenul mine nu. Eu am mai prins o bucată din perioada comunistă [i] mult din cea postrevoluționară, cînd milițianul/polițistul era asociat cu autoritatea timpului [i] opresivă. Ceva nu se potrivea, dar nepotrivirea era în mintea mea. [i] a multor alți români.

VERSIUNEA MINISTERULUI CULTURII

Artiștii protestează pentru ce li s-a dat deja

Artiști și bibliotecari din întreaga țară solicită majorarea bugetului alocat culturii prin 1% din Produsul Intern Brut, față de 0,7% cât este în prezent, creșterea salariilor, acordarea de tichete de masă și a sporurilor prevăzute în contractul colectiv de muncă.

R. Chiru

Aproximativ 500 dintre aceștia și-au exprimat nemulțumirile timp de o oră, vineri, 21 septembrie, în fața Teatrului Național din București, unde au organizat o manifestație de protest condimentată cu momente de interpretare muzicală, de actorie și chiar de jonglerie și mers pe bicicletă. Printre actori și dansatori, se puteau vedea și clasicile banere, cu înscrisuri precum „Opera din Brașov, am dovedit valoarea, dovediți respectul” sau „Filarmonica Râmnicu-Vâlcea, cultura în derivă”. Spectacolul a fost pus în scenă pentru publicul interesat să participe la manifestație, dar și pentru a atrage atenția asupra problemelor cu care se confruntă lucrătorii din domeniul culturii, se arată într-un

comunicat al Blocului Național Sindical, la care sînt afiliate sindicatele ce au organizat protestul. Acestea au arătat că, în prezent, salariul unui artist este de aproximativ 600 de lei, în timp ce în Uniunea Europeană se cifrează aproximativ 1.000 de euro.

Mare parte dintre cereri sînt pe cale de a fi rezolvate

Ministerul Culturii și Cultelor (MCC) a reacționat la protest cu o zi înainte ca acesta să aibă loc. Astfel, într-un comunicat remis presei joi, 20 septembrie, ministerul „nu vede utilitatea acțiunilor de stradă organizate de sindicatele din domeniul culturii și consideră că revendicările acestora trebuie negociate cu înțelepciune, în spiritul celor deja discutate”. Mai ales că, afirmă reprezentanții MCC, mare parte dintre cereri sînt pe cale de a fi rezolvate. „Majorarea salarială cu 80% se află în dezbaterile parlamentare. La solicitarea Federațiilor sindicale de acordare a sporurilor și tichetelor de masă, tichetelor cadou, tichetelor de creșă, MCC a răspuns favorabil, promișînd că se vor căuta soluții legale pentru rezolvarea acestor cereri”. În fine, „MCC este în principiu de acord cu solicitarea de alocare a unui minimum de 1% din PIB pentru cultură și va face demersuri legale în spiritul rezolvării acestei solicitări de interes general”.

Demeter András: „Nu cred că se va da 1% culturii”

„În weekend, a avut loc la București, un seminar internațional al sindicatelor. Mai mult nu am ce să spun”, este explicația ce ne-a fost oferită de secretarul de stat Demeter András pentru protestul de vineri, despre care MCC spune că nu a avut nici un sens. „Noi avem semnata o minută cu liderii de sindicat, în care ne-am înțeles și am stabilit niște termene pentru revendicările lor. E bine că fac seminarii și neveș și comunică între ei, dar ar trebui să neveș și comunică și cu alte organizații”, a precizat secretarul de stat. Demeter András și-a exprimat pesimismul că în 2008 bugetul culturii va fi de 1% din PIB: „Din cîte văd eu, accentul se va pune la anul pe Educație. Nu cred că se va da 1% culturii”.

COMENTARIU

George ONOFREI

Da' e frumos a[ă ceva?*

TVR Cultural se încorporează și există. Nici nu ar avea încotro, pentru că doar Parlamentul poate stabili dispariția sa, în nici un caz domniul Sassu sau Giurgiu. Și pentru că îl avem, conducerea a lansat o grilă nouă de programe.

Să spunem de la bun început un lucru: oricât entuziasm ar exista la postul național-cultural, din rahat nu poți face bici. De la lună la lună tot se taie din fonduri, redacțiile se desființează, direcția și bunurile și nu e bun, în funcție de cine vine la șefia generală. Auzisem, la un moment dat, că nici măcar nu vor fi emisiuni noi din toamna asta, doamna Zeca-Buzura fiind mulțumită să aibă bani să plătească producțiile vechi.

Dar emisiunile anunțate pentru noua grilă mă au cam lăsat cu gura (ntre)deschisă. Să mă explic. Citeșc pe o agenție titlurile lor: „Domnu' Trandafir”, „Istoria literaturii”, „Excentricii”, „Artelenisme”, „Istoria aproape”, „Clasa de film” și „Parol”. S-au văzut și mai inspirate. Problema e conținutul lor! Și unele au chiar un conținut abundent, vezi emisiunea „Istoria literaturii” cu Alex. (tef)nescul mă întreb sincer ce coloaș vertebral poate să aibă o grilă de programe care include de-a valma pe Patapievici și pe autorul celei mai njurate (fără) să fie ceva cool în asta istoria a literaturii române. Vor fi portrete ale unor scriitori contemporani de mare credibilitate. Cât despre „Domnu' trandafir”, năleg că nu este o emisiune dedicată lui Cristian Adomniței: „Scopul emisiunii este de a descoperi și prezenta acel dascăl de țară care face mai mult decît să se ceară în programa școlară, «acel domn Trandafir» al zilelor noastre”, se arată în comunicatul TVR.

Am scris contra protestului bloggerilor din fața TVR. Mi s-a părut lipsit de mișcări, mai ales că p[ărea o nouă campanie de genul „Salvați...”, în care un trust de presă a devenit specialist. -nsă lectur noua grilă a Culturalului, nu mă mai întreb de ce audiența va rămâne la fel de scăzută. Pentru că una e să n-ai bani, alta e să demarezi proiecte cu oameni fără idei.

*Cei care vor citi pagina 4 vor ști de ce.

Concurs de volume în manuscris deschis tinerilor

Uniunea Scriitorilor din România și Editura Cartea Românească lansează o nouă ediție a concursului de volume în manuscris la care pot participa tinerii scriitori în vîrstă de maximum 35 de ani, indiferent dacă au mai publicat sau nu cărți, dacă sînt sau nu membri ai U.S.R. Un juriu desemnat de Comitetul Director al U.S.R. va selecta cîte un volum de proză, poezie, dramaturgie, critică și istorie literară și eseuri care vor fi publicate de Editura Cartea Românească. Cei interesați vor trimite volumele lor, desemnate, însoțite de un moto și alăturat într-un plic închis,

de datele lor personale, pe adresa Uniunii Scriitorilor din România, București, Calea Victoriei 115, până la data de 1 decembrie 2007.

Burse pentru tinerii scriitori

Uniunea Scriitorilor din România, în colaborare cu Copyro, acordă burse de creație unor tineri autori (în vîrstă de maximum 35 de ani) pentru elaborarea unor proiecte literare. Autorii sînt invitați să trimită pe adresa Uniunii Scriitorilor din România, București, Calea Victoriei 115, până la data de 1 noiembrie 2007, o prezentare detaliată a proiectului pentru care aplică, însoțită de o cerere.

SUPLIMENTUL LUI JUP

LA LOC teleCOMANDA

Alex SAVITESCUI

€-parlamentul de pe scroll

O amic\, fost\ stagiar\ timp de un an de zile la Bruxelles, mi-a povestit recent cum era c't pe ce s\ 'ntre 'n politic\.

-ntr-o bun\ zi ploioas\ 'n capitala Belgiei, s-a trezit cu un e-mail, urmat de un telefon, de la cabinetul unui ministru liberal. Acesta 'i propunea, nici mai mult, nici mai pu\in, dec't un post 'n echipa sa. Ca orice om care prefer\ s\ se 'ntrebe de dou\ ori 'nainte de a accepta un r\spuns, a refuzat oferta.

Gestul 'ns\ r'm'ne. {i el tr\deaz\ un fapt c't se poate de clar: oric't de europeni se dau ale[ii no[tri, majoritatea lor nu s'nt - [i, evident, nici cei din subordinea lor - familiariza[i] cu ceea ce presupun mecanismele „unionale”. Nu au treab\ cu birocracia din afar\, nu [tiu s\ atrag\ fonduri, nu de[in telefoane „scurte”, nu au, adic\, nimic prin backgroundul lor care s\ 'i recomande acum [i „acolo”.

Cu toate acestea, peste o lun\ jum\atate avem alegerile at't de frumos poreclite „euro-parlamentare”. Adic\, pe rom\ne[te, o meritocra[ie 'n majoritate pe[tri]\, vesel\ [i nu de pu\ine ori 'ndoielnic\ va merge s\ ne reprezinte 'n Parlamentul European. Una care apare seara la televizor [i care, gra[ie acestui fapt, [i duce existen[ia public\ precum fluturii de noapte: viitorii no[tri reprezentan[i f'fie frumos din aripi pe l'ng\ reflectoarele talk-show-urilor pre[de un ceas sau dou\, dup\ care

dispar brusc, l\snd locul filmelor sau relu[rilor. Nu reu[te[ti, drept urmare, s\ 'nleghi de ce tocmai ei [i nu al[ii]i au fost coco[ai]i 'n fruntea listelor de partid. Oric't a[vrea, celor mai mul[i] dintre ei nu pot s\ le stabilesc, ca simplu aleg\tor c't de c't ra[ional, legitimitatea. Ca s\ nu mai complic lucrurile: ce conexiune logic\ leag\ numele Danieliei Buruian\ sau al lui Gigi Becali de Parlamentul European? Ce punte ra[ional\ se stabile[te 'ntre Sorin Frunzverde [i Bruxelles?

Fac, probabil, parte dintr-o minoritate care [i-ar dori s\ vad\ pe listele respective numai indivizi care au avut sau au de-a face, prin ceea ce au realizat, cu mecanismele din vest. Past! Probabil c\ singurul criteriu de numire 'ntr-o asemenea postur\ este cel al audien[ei]. Dup\ cum Andreea Marin sau Robert Turcescu se pozi[ioneaz\ pe pia[ia electronic\ ca urmare a punctelor de rating, probabil c\ [i viitorii no[tri europarlamentari s'nt trecu[i] pe liste 'n func[ie de num[rul de telespectatori care se uit\ la ei 'ntr-un anumit segment orar. Ceea ce, 'n fond, e [i corect: Gigi Becali este un fel de ProTV al audien[ei, care [i ofer\ filme de ac[tiune de categorie a pai[pea [i limbaj deocheat, iar Daniela Buruian\ aduce prin discurs cu emisiuni gen „Nor\ pentru mama”. Iar nou\ nu ne r'm'ne dec't solu[ia de a ap[sa butonul potrivit de pe telecomand\.

ULTIMUL SPECTACOL DE AFRIM, PUS -N SCEN | LA PIATRA-NEAM\

Pe partea corect\ a nebuniei

povestiri despre nebunia (noastr\) cea de toate zilele e un spectacol simplu, se poate rezuma 'n dou\ r'nduri. Cel pu[un]in a[a crede Radu Afrim, regizorul

s\, obosit s\-l mai 'ntrebe toat\ lumea despre sensurile ascunse [i raportul fundamental pe care 'l au personajele 'n piesele sale.

Constantin Vic\

Un spectacol regizat peste var\ (care a avut premiera pe 22 [i 23 septembrie, la Teatrul Tineretului din Piatra-Neam\), c'nd poporul alerga oriunde s\ scape de cele 50 de grade ale Rom\niei. S\ zicem c\ textul apar[ine unui ceh, Petr Zelenka, n\scut 'n '67, dup\ Prim\vara de la Praga, regizor de film, c\ [tig\tor a trei premii „leul ceh”. {i s\ zicem c\ Radu Afrim l-a dus 'ntr-o zon\ minimal\, cu marcajele de scen\ la vedere (concretizate 'ntr-o scenografie de Mihai P\curar, cu public pe scen\ ('n gradene) [i cu un aer aparent light. Unii ar zice c\ seam\ n\ cu Dogville, dar nu e vorba de cinema aici. Mai degrab\ de cultura video MTV, mixul anilor '80, neoane pragheze, aer retro, nostalgia neobsolet\, [i, desigur, am putea continua a[a p'n epuiz\m toate cuvintele din program.

Un ora[simplu, pove[ti simple, oameni nebuni 'n cur[en[ia lor, trasee directe & circulare (un sens giratoriu pe care personajele 'l fac de fiecare dat\ de la unul la altul. Tanti Hanek (Coca Bloos) d\ sfaturi, coordoneaz\ vie[ile tuturor, doneaz\ s'nge pentru solda[i]i din Cecenia, are un so[celebru pentru vocea de la jurnalele video ale anilor '70. David Hanek (Tudor T\b\caru), terorizat (fragmentul c'ntat de Coca Bloos e [i pe YouTube), un show retro spre finalul piesei, 'n care rata[i]i eviden[i, aka b\rbai[i], intr\ 'n jocul Sylviei.

La show particip\, ca 'ntr-o curte a miracolelor (exact cum Pat\ explic\ tot ceea ce se 'nt'mp\ prin MIRACOL), compozitorul de muzic\ de lift (Florin

leg\tura fundamental\.

Unul o pierde din cauza ei, altul n-o descoper\ din aceea[i cauz\.

Manechinul din plastic, cump[rat pe bani (exist\ [i factura!), se treze[te la via)\.

{i, desigur, 'l i p\r\se[te. Termenii rela[iilor s'nt 'ntotdeauna aceea[i: incommensurabilitatea, inconsisten[ia, incapacitate. O lume „in”. Nimeni nu scap\ de faza nebuniei p'n 'n momentul confirm[rii ei. P'n c'nd aerul rat[rii devine un aer comun, respirabil, light.

C'nd crezi c\ ceva te scoate, de fapt te afund\

Comedie sau dram\, alegere e[uat\ din start p'n nu schimbii termenii problemei. Mai degrab\ un set de fragmente discontinue, interven[i]i intermezzo de tip musical, cu piese din ABBA sau Jay Jay Johanson (fragmentul c'ntat de Coca Bloos e [i pe YouTube), un show retro spre finalul piesei, 'n care rata[i]i eviden[i, aka b\rbai[i], intr\ 'n jocul Sylviei.

La show particip\, ca 'ntr-o curte a miracolelor (exact cum Pat\ explic\ tot ceea ce se 'nt'mp\ prin MIRACOL), compozitorul de muzic\ de lift (Florin

Mircea), vocea jurnalelor (care recit\ celebra [tire a epocii, cu secretarul general al Partidului Comunist Cehoslovac...), adic\ David

Hanek, [i animalul pseudo-mp\iat Lola, adic\ Loulou. Animalul poart\ costume diferite [i nu spune nimic. Nici nu sare prin cercul de foc, nu [i facece num[rul.

Radu Afrim se 'n[a]l c'nd crede c\ piesa se poate rezuma 'n dou\ r'nduri. Am 'nccercat [i a ie[it o varz\ total\. Poate c\ din acest heavy rotation al nebuniei, fiecare [i extrage povestea lui, numai bun\ de

jucat acas\, unde toate familiile s'nt psihotice. Eu mi-am ales vocea jurnalelor, omul dezamorsat din ritmul istoriei, cu o singur\ distra[ie: scoaterea bulelor din sticla de bere. Apoi Pat\, fratele meu labagiu rafinat, care sexualizeaz\ obiectele cu un deplin siml] responsabil [i estetic (o chiuvet\ roz cu leduri, un aspirator Ideal, tot ce are g\uri). Pat\ nu cedeaz\ 'n fa[a obiectului [i iese din dispozi[ia pe care acesta o provoac\: manechinul cap\l ceva via)\, parc\ l-ar scoate din c\cut. Dar c'nd crezi c\ ceva te scoate, de fapt te afund\ [i mai r'u. P'n la g't, a[a cum s'nt to[i oamenii. A[a cum pl\cut 'nc'ntat de descoperire am ie[it la aerul mol'u al realit\]ii. Mult mai tare e cel real, light, din nebunia noastr\ cea de toate zilele.

povestiri despre nebunia (noastr\) cea de toate zilele, de Petr Zelenka

Teatrul Tineretului, Piatra Neam\

Traducere de Gabriela David Regia & design sonor: Radu Afrim Scenografia: Mihai P\curar

Distribu[ia]: Tanti Hanek: Coca Bloos / Petr: Cezar Antal / Pat\: Constantin Cojocaru / David Hanek: Tudor T\b\caru / Johanna: Nora Covall / Sylvia: Drago[Ionescu / Georges: Florin Mircea Jr. / Ana: C\vlina Ie[anu / Alice: Ecaterina H\ju / Eva: Irlina Ivan / Alan: Dan Grigora[/ Loulou: Lola[

PUBLICITATE

CITI[I S] PT] M-NA
VIITOARE -N REVISTAOBSERVATOR
CULTURAL

- » Culisele Bienalei de la Vene[ia. Dezbateri despre participarea Rom\niei
- » Logodnicia din America - cronica recenteii premiere cu Marcel Iure[in rolul principal
- » Paul Cernat comenteaz\ romanul lui Iulian Ciocan, -nainte s\ moar\ Bregjev
- » O nou\ rubric\, sus[inut\ de Radu J\rgensen, America, f\r\ prejudec\]i
- » Suplimentul revistei con[ine articole politice de Mihail Sebastian, publicate 'n presa interbelic\, selectate [i prezentate de istoricul literar Geo [erban

DESPRE COMUNITATE, TEATRU ȘI RENATURALIZARE

Confruntare în secuime Afrim – Schilling

Se numește TAMper2 și e o întâlnire. Sau confruntare în secuime. Acel jînut ciudat, pierdut în România, unde trăiește permanent impresia unei străine. O lume în care se string cartofii și se face teatru în două limbi.

Constantin Vică

De altfel, în înțelesul TAMper2 e cam singura de acest gen din România: cu un concept clar delimitat – doi creatori de dintr-un teatru, din cultură, limbi (și comunități) diferite se pun față în față pentru construirea unei culturi teatrale –, ea se redescoperă ca o platformă de dialog pentru un spațiu multietnic. În același timp, dincolo de proiectul politic al TAMper2 (adică încercarea de a redefini un polis pornind de la teatru, o dovadă a pluralismului zonei poate deveni multiculturalism), în înțelesul debutat în forță: au fost invitați doi regizori-fenomen în teatrul contemporan: Árpád Schilling și Radu Afrim.

A te amesteca în ceilalți

TAMper2 are loc la Sfântu Gheorghe, în spațiul care conține două teatre (și o singură scenă). -ntre 24 și 27 septembrie, pe scenă au urcat două zone estetice aparent diferite: trei spectacole de Radu Afrim, două de Árpád Schilling, maghiari și români. S-a jucat cu spectatori pe scenă, ceea ce deja reduce diferența estetică între cei doi regizori. S-a jucat în două limbi diferite (română și maghiară), dar așa cum observa o actriță, nu era nevoie de traducere. Ce era de priceput se pricepea dincolo de limbă, direct la limbaj, la forța prin care emoția comunică universal.

Zona TAMper2 e plină de paradoxuri. Primul dintre ele: cum a reușit o echipă de actori care nu depășesc 35 de ani (condus de Florin Vidamski, director de numai două luni al Teatrului „Andrei Mureșanu”) să facă posibil într-un timp atât de scurt acest proiect unic? Pentru că nu au încercat să mai bifeze decât un eveniment, ci să ntrebe direct: noi unde ne poziționăm în raport cu alte fenomene puternice din teatrul contemporan? Nu e vorba de joc cultural, ci de impactul pe care deschiderea totală îl are asupra zonelor în care toți sînt minoritari. Maghiarii în raport cu populația totală, românii în raport cu maghiarii din Secuime. Teatrul e limbaj universal, un truism. Paradoxul este că din acest truism se poate detecta noul trend în zonele marginale. De altfel, reprezentările celor doi regizori tocmai despre asta vorbesc: lumile ex-centrice,

care nu mai intră în ideologiile dominante. Formele pe care le reconstruiesc sînt forme de interogație, de deconstrucție a actului teatral, de la jocul actorului la întreaga viziune a unui regizor.

TAMper2 nu e un proiect definitiv, dar, paradoxal, a ieșit spectaculos. El nu ține de o instituție, de o administrație, de reguli oboseite și haotice. El este în continuă construcție, dar evită haosul, propunând conceptul clar al întâlnirii și dialogului pornind de la doi poli de interes, nu două centre de putere. Doi regizori duri, aproape tirani, care au un singur scop: democratizarea teatrului prin deteaturalizare. O renaturalizare a unei arte despărțite prea mult timp, în cele două țări foste comuniste, de scopul ei ultim: colaborarea cu publicul. Afrim și Schilling regenerează un canal de comunicare social, nu acumulează arhive de personaje și situații pentru un muzeu prăfuit al teatrului. Memorie activă, nu artă conservativă.

A umbra la ceea ce ne este comun

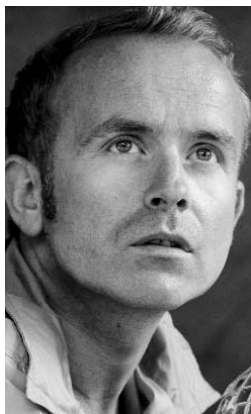
-n toate aceste zile, cuvîntul de ordine a fost comunitatea. -ncă difuz, încă ufor, conceptul „punerii la comun” a experienței de fapt se legitimează în cel al întâlnirii, în timp va deveni o acțiune veritabilă de colaborare a esteticilor.

Prima zi a redescoperit forța unui spectacol premiat de Uniter, *Plastilina*. -n regia lui Radu Afrim, *Plastilina* jucată de două ori în aceeași zi! de trupa Teatrului Toma Caragiu (Ploiești) nu se întinde aiurea pe scenă, ci îngroașă frica noastră cea de toate zilele, frica excludere-

rii și a raptului. Cineva zice că s-a simțit în comunitatea exclușilor din *Plastilina*, iar nu la teatru. A doua zi a fost vremea companiei Krétakör („Cercul de cret”), condus de Árpád Schilling, și propunând un *Pescărușul* cehovian absolut dement în naturalețea lui. Jucat pe aproximativ 2 metri pătrați, un spectacol de o inteligență criminală (și de o exactitate a imersiunii în forma de viață), și-a jucat joc de limbaj, incredibil. Un spectacol în care nici un actor nu a fost mai puțin decât perfect. Tehnica acestei perfecțiuni: „-nt-un final nu ne-am mai ocupat de spațiul de joc, ci de noi înșine”, declară Schilling.

A urmat, miercuri, *hamlet.ws*, al celor de la Krétakör. Apoi, joi, trupa de la Odeon a revenit cu un al doilea premiu Uniter, *joii.mega.loy*. -nt înțelesul s-a încheiat cu un remix al unui spectacol de tinerețe al lui Radu Afrim, *Alge. Bernarda's House Remix*, cu trupa de actori de la Sf. Gheorghe. Dar despre acestea, alături de analize detaliate ale celorlalte spectacole, va scrie săptămîna viitoare criticul de teatru Mihaela Michailov.

TAMper2 începe deja, după prima ediție, să ofere identitate comunității în care a fost construit. Prima sa ediție a fost una de test, una care a cerut participarea, prin colocviile și dezbaterile realizate, dar mai ales prin întâlnirile-discuție din fiecare seară de după piese, și propunând noi dimensiuni acestui model al dialogului și readecării. Așa cum observa și regizorul David Esrig, de la TAMper2 se cer generozitate și consecvență estetică. Pe care învra echipa deja le-a oferit și cu ele va reuși să creeze prima întâlnire teatrală de direcție din România.

Radu Afrim despre *Pescărușul* lui Árpád Schilling: „E prima dată când *Pescărușul* emoționează la extrem”.

Árpád Schilling despre *Pescărușul*: „Scopul meu e ca regizorul să dispară din piesa asta”.

PUBLICITATE

Povești pentru Copii și Oameni mari

Festival de Teatru - Alba Iulia
3-7 octombrie 2007
ediția 11

Organizatori principali:
Teatrul de Păpuși Prichindal, Alba Iulia
Consiliul Județean Alba

Cu sprijinul:
Primăriei Municipiului Alba Iulia

Parteneri locali:
Casa de Cultură a Sindicatelor Alba Iulia
Casa de Cultură a Studenților Alba Iulia
S.C. CORINT S.A.
Muzeul Național al Unirii Alba Iulia
Pob. 13

Partener media principal:
TVR

Parteneri:
ODEON, Cotidianul, TVR, Uniter, Mega, Joy, etc.

Parteneri media naționali:
Cotidianul, etc.

Parteneri media locali:
Uniter, etc.

Sponsor:

Radio România Muzical
Clasic, jazz & more

Dim 1 octombrie,
SPECIAL PENTRU TINE

VARIAȚIUNI INTERPRETATIVE

O capodoperă în cinci interpretări
Portrete ale marilor interpreți
din trecut și prezent

De luni până vineri
Orele 16,10-18,00

Suplimentul
CULTURA
DILEMA VECHIE
OBSERVATOR
CULTURAL
SAPTEȘERI

97,6 și 104,8 FM
on line muzical.srr.ro
satelit

Radio România Muzical
Clasic, Jazz & more

Sacrificiu [i] salvare, `n Faust industrial

Un spirit, nu [tiu dac] r[ău sau bun, m] ia de m[ăn]. M[ă] ridic de pe scaun [i-l urmez. Are ve]minte albe, chipul aduce a porcu[or, iar urechile roz] i tremur[la fiecare pas. M] abandoneaz[[i iat]-m] naint[nd `n coloa[n], singur[printre str[ăini, pe aleea de iarb] pres[rat] cu flori, spre `mp[r]ia lui Mefisto, acolo unde-i dus [i Faust, spre a uita de dragostea Margaretei. Duhurile danseaz[nebune]te, muzica bubuie, ni]te spirite zboar[]ip[nd pe deasupra capetelor noastre, stropindu-ne cu ap], `n timp ce altele scuipl[f]lc[ări. Cum am ajuns aici?

Veronica D. Niculescu

**La ora c[nd se las] `ntunericul, la margi-
ne de Sibiu, lumea merge la uzin].** Uzi-
na Simerom, undeva l[ng] Podul G[r]ii,
unde o hal] industrial[imens] a devenit
sal] de teatru. Ar[ă]i invita]ia portarului
[i intri `n holul tapetat cu p[neze negre.
Mefisto]i se arat[pe ni]te ecrane, e]ti
martor la pariul cu Dumnezeu.

–] [tii pe Faust?

Doctorul?

Robul meu...

–nr-adev[r, un rob smintit... "

Dincolo de rai e scena. Ne a]ez]m `n
gradene. Pe scen[]i de jur `mprejur,
mal]vre de ziare: `ntr-un col], o vulpe [i
un iepure `mp]ia],
un glob p[
m]ntesc, un

schelet, un [ir de b[nci de lemn ca `n
[colile anilor '70.

B[tr]nul Faust (Ilie Gheorghe) trage
o carte din raft. Se pr[bu]esc toate, mai
c[ă]l omoar[avalan]a... Ezi]t[cu cupa de
otrav] `n m[ăn]. E lun] plin], iar chipul
lui Mefisto (Ofelia Popii) se arat[lugu-
bru, proiectat dincolo de geamurile
nalte. Nori `ntuneca]i cutreier[cerul.
Un labrador negru n]v]le]te `n cas] –
cum s] nu-l la]i, e simpatic, doar un pui
juc[u]l –, dar iat]-l cum dispare `n dulap
[i-n locul lui apare Mefisto `nsu]i, un
Mefisto cu s[ni, dar cu sex de b[rbat,
groaznic schimonosindu-se `n demon-
strajii de for]l.

Spirite se ivesc de peste tot, de sub
podeaua cutremurat], de dincolo de
zidurile pr[bu]l]ite. Frageda Margareta
intr[`n poveste, ntruchipat] de
[apte fete, prea dulci pentru ca
b[tr]nul s] poat[rezista promi-
siunilor diavolului. Contractul
se semneaz[cu s]nge.

-n Noaptea Valupurgiei

Cu una dintre iluzoriile Margarete pr[
bu]l]it[pe pat la]sarea nop]ii, o parte a
podelei culiseaz], pere]ii `nal]i se des-
chid, o alt[scen] imens], de foc, `nain-
teaz] spre noi, [i iat], c[nd lumile de aici
[i de dincolo se mi]c[napoi [i-nainte, e
chiar iadul cel care ne `nghite.

Condu]i de spirite, `naint]m cu to]i
pe iarb] crud], `nnebunitor mirositoare,
spre t[r]mul Mefistofelic, `n Noaptea
Valpurgiei, unde ame]itor se-amestec]
duhurile, unde femeile frumoase dan-
seaz] laolalt] cu vr]jitoarele `n instala]ii
stranii, coco]ate pe schele, suspendate,
`n instala]ii manevrate industrial, relicve
ale uzinei nea]teptat convertite, iar dia-
volul ro]u ia alt [i alt chip, vorbind cu
alte [i alte voci. Prin ap] [i foc trecem cu
to]ii, `n timp ce Faust, acum t[n]r [i fru-
mos, `ns] neputincios, nu o va putea
salva pe Margareta. Frumoasa dezgolit]
e dus] pe umeri de `ngeri, iar noi vom
reveni, cu ultimele puteri, la locurile
noastre, `n fa]a scenei unde cafele con-
struiesc co]ciugul, c[nt]nd.

Cu ochii lipi]i

Lipsa, Datoria, Grija [i Nevoia se arat]
l[ng] tristul Faust. „Se-apropie o sor], se
apropie Moartea”, anun] ele. [i Moartea
(Pali Vecsei) se ive]te, `n rochie str]-
lucitoare. „Cine el]i?” S[nt cea din fa]a
ta”. M[inile uscate dezvelesc o construc]ie
ciudat]: e chiar macheta s]ii unde se
joac]. Faust se]ine pe el `nsu]i `n m[ăn], o
juc]rioar[at]t de u]or de strivit `ntre
degete. Lipsa, Datoria, Grija [i Nevoia i
`nchid ochii, lipindu-i f] [i de leucoplast.
„Oamenii toat] via]a lor s[nt orbi. Tu,
Faust, fii acum, la urm]!”, iar Faust e s]ru-
tat de Moartea pe

SCENARIU

Esen] de Goethe

Spectacolul are la baz] un
scenariu de 40 de pagini,
rezultat din traducerea lui [tefan
Augustin Doina]. „Scenariul
acestui spectacol se bazeaz] pe
fragmente de text, pentru c[ă]
altfel piesa, jucat integral, cum
au f[ă]cut-o nem]ii acum c[ă]va
ani, dureaz] zile. Dar este un
spectacol bazat pe text, pe
esen]a textului lui Goethe”, a
explicat Silviu Purc[rete.

Faust se mai joac] pe 29
septembrie [i pe 1 octombrie, `n
cadru Festivalului Teatrelor
Europene de la Sibiu (28
septembrie – 28 noiembrie), dar
[i de-a lungul stagiunii abia
`ncepute.

De la premiera din 20
septembrie, Faust s-a jucat cu
casa `nchis] seri la r[nd.

SUCES

Mefisto, o stea blond]

Nu mai pu]in de 80 de arti]ti a
folosit Silviu Purc[rete `n Faust,
superproduc]ie desf[ur]at] pe o
suprafa] de 1.500 de metri
p[tra]. Practic, joac] to]i actorii
Teatrului Na]ional „Radu Stanca”
din Sibiu, precum [i studen]ii,
care interpreteaz] zecile de roluri
de duhuri, `ngeri, spirite,
maimu]e, vr]jitoare, doctori, paji,
poe]i, arhangheli, licurici, troli,
elfi, gnomi.

Faust este interpretat de Ilie
Gheorghe, de la Teatrul Na]ional
din Craiova, care s-a declarat un
actor norocos, fiindc] se afl] la al
unsprezecelea rol `ncredin]at de
Purc[rete.

Steaua incontestabil] este
Ofelia Popii, cea care `l joac] pe
Mefisto at]t de bine `nc]t, dup]
cum au spus mai mul]i critici
dup] premier]. Faust pare `n
anumite momente c[ă]l
secondeaz] pe Mefisto. Ofelia
Popii face un tur de for] [i
sensibilitate, schimb[ndu-]i
figura, vocea [i `ntreaga n]l] [are
de-a lungul spectacolului `n care
este actor, c[nt]vre], gimnast,
acrobat, femeie [i b[rbat
deopotriv].

t]mpl]. [i totu]i, Silviu Purc[rete, cel
care-o sacrific] pe Margareta, `l salveaz]
pe Faust. -n delirul final al lui Mefisto,
prea devreme fericit, trupul din sicriu e
furat de spirite. -n timp ce Faust
z]mbe]te de dup] ferestre, Mefisto
pl]nge [i se jeluie]te, dar nu pentru mult
timp: are de unde-]i alege noua victim],
c[ă]ci sala e plin]. Poate vei fi tu,
poate voi fi eu...

Ofelia Popii [i Ilie Gheorghe,
Mefisto [i Faust

Elizaveta Bam

„Exact ca un concert normal“

Pe 30 septembrie, în cadrul MultiSonic Fest, în Sala Mihail Jora a Radiodifuziunii Române, opera bufă *Elizaveta Bam* se reformează. Apas\ pe pedala unui diptic esen]ial în noua formul\ de reprezenta]ie: textul [i muzica. Experimentul propus de creatorii spectacolului presupune o exfoliere a acestuia. E ca [i cum, dup\ ce ai repetat c\teva luni la o montare care e aproape gata, te întorci la prima replic\ din text. Acest tip de purificare – mai ales în cazul unei mont\ri baroce, cum e *Elizaveta Bam* – te pune fa]\-n fa]\ cu o strategie de joc direct\ [i frust\.

Interviu realizat de
Mihaela Michailov

S-a modificat ceva din spectacolul Elizaveta Bam pentru reprezenta]ia de la Radiodifuziunea Român\?

Nu s-a modificat nimic. Soundtrack-ul spectacolului [i zgomotele care se creează la finalul primei p\ri]i [i la

finalul celei de-a doua – cele dou\ expozii – s\nt esen]iale în dinamica spectacolului. Imaginea este una absolut neutr\, actorii s\nt mbr\ca]i în costume formale, apar la ramp\ cu partiturile în fa], cu orchestra în spate, cu corul pe gradena pe care st\, de obicei, corul. Totul se desf\oar\ exact ca un concert normal.

Crede]i c\, în acest context care d\l o cu totul alt\ dimensiune muzicii [i textului dec\t la Bulandra, unde percep]ia e una sincretic\, spectacolul va fi receptat altfel?

Absolut. Pentru c\ for]a textului r\m\ne neap\rat\ [i nepoten]at\ de imagine [i de mi]care. Practic, sensurile se transmit exact ca la un spectacol-lectur\, f\r\ alte artificii. Se pierde imaginea, atmosfera, sosul, dar este strict problema expunerii muzicii într-un concert [i devine pentru noi to]i o experien]\ s\ vedem cum se adaptează structura spectacolului la un alt cadru. C\nd fl\ceam repeti]iile muzicale, ne-am g\ndit c\, de multe ori, repeti]ia, ca sunet, este mult mai bun\ dec\t spectacolul. Textul se transmite mai u]or [i mai limpede dec\t în spectacol, care are cifrul lui, povestea lui Daniil Harms fiind at\t de smintit\ [i de ciudat\]. Modalitatea de a comunica direct textul [i muzica e cu at\t mai interesant\ cu c\t vine în urma spectacolului. E ceva acumulat [i toat\ lumea e curioas\ s\ vad\ care vor fi st\riile actorilor în timp ce vor interpreta, fiind obliga]i s\ renun]e la mi]care [i la rela]iile pe care le aveau între ei. Se vor crea leg\ături noi care, dintr-odat\,]in de alt

tip de comunicare a materialului muzical. Eu vreau s\ nu existe nici un fel de rela]ionare pentru a provoca un con]i-nut nou în spectacol. Se neutralizează imaginea, mi]care [i ajungem la o dezbr\care de elementele de joc, la o despo]v\rare de toate aceste ingrediente, la starea pur\ a textului. E ca [i cum l-ai asculta la radio. De altfel, spectacolul e la Sala Radio.

Recurge]i la o de-teatralizare?

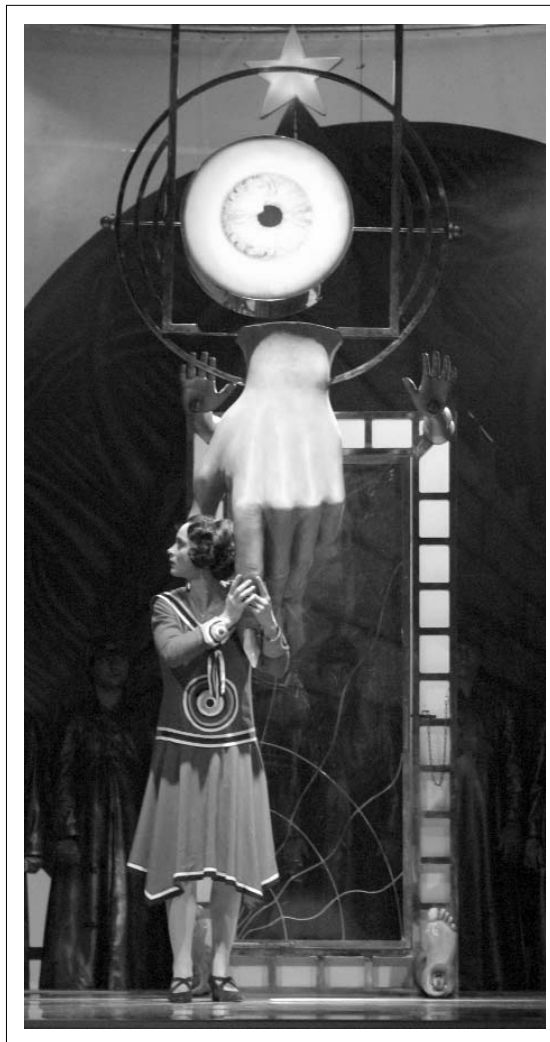
Da, [i cred c\ e benefic\ pentru toat\ lumea. E o nc\rcare bun\ a actorilor în momentul în care vor juca spectacolul din nou pe scen\, pentru c\ le d\l o cu totul alt\ dimensiune asupra întregii mont\ri. To]i a]tept\m s\ vedem cum e f\r\ mi]care [i f\r\ ac]iune, pentru c\ spectacolul a fost construit pe buc]ele, dar cu toate componentele lui activate, pornind de la în]area textului [i a muzicii, urmat\ imediat de mi]care. Muzica a fost compus\ pe parcurs, în timp ce se repeta.

Propune]i o oper\ buf\ minimalist?

E minimalismul împins la extrem. Nici m\car costumele nu mai s\nt folosite.

Un work-in-progress.

Exact a]a a fost [i spectacolul conceput – dintr-una într-alta. Acum experiment\m calupul [i eu sper s\ se creeze emo]ie [i interes doar din muzic\ [i text. Propunem o alt\ form\ de exprimare a aceluia]i discurs.

Elizaveta Bam

Oper\ buf\ de Irinel Anghel pe textul lui Daniel Harms

Regia: Alexandru Tocilescu

Scenografia: Drago] Buhagiar

Cu: Crina Mure]an, Mihai Constantin, Virginia Mirea, Vlad Ivanov, (erban Cellea, Irina Petrescu, Ansamblul Pro Contemporan: Irinel Anghel, Sorin Romanescu, Andrei Kivu, Virgil Oprina, Constantin Clomenchi, Cristian Bulgaru, Andrei Marcovici

„EDUARD AL III-LEA DEZBATE ACUT TEMA ONOAREI“

Repetaj\ acum la Teatrul Na]ional din Bucure]ti Eduard al III-lea de Shakespeare. Ce-aj\ vrea s\ spun\ acest text în 2007?

Dou\ lucruri care mi se par esen]iale mai ales acum. În primul r\nd, *Eduard al III-lea* este o pies\ care st\ ascuns\ de sute de ani [i e extrem de pu]in cunoscut\]. Preocuparea pentru ea se poate cupla cu interesul pe care l-am avut [i pentru *Elizaveta Bam*, [i anume descoperirea, decriptarea [i reprezentarea unui text despre care se [tiu foarte pu]ine lucruri. În România, piesa nu a fost pus\ în scen\ niciodat\]. S-a montat în]ara Gallior [i

la Royal Shakespeare Company, în rest n-a avut absolut deloc impactul celorlalte texte ale lui Shakespeare, de]i valoarea poetic\, literar\ [i spectacular\ e extraordinar\]. Textul are un poten]ial liric care mi se pare at\t de puternic nc\t nc\l nu [tiu cum s\ echilibrez poezia [i ac]iunea, ce s\ accentuez mai mult. În al doilea r\nd, e sus]inut\ puternic filosofia r\zboiului, a luptei, a sacrificiului. Mai mult dec\t at\t – [i asta pentru publicul românesc poate fi extrem de stimulant –, textul debatabe acut [i profund tema onoarei, a cuv\ntului dat [i respectat, a sim]ului r\spunderii. Cred c\ e nevoie de aceste referin]e.

A]i actualizat textul?

Deloc. Am lucrat pe text împreun\ cu traduc\torul în a]a fel nc\t s\ nu sune nimic fals. Ideea a fost s\ avem un text care s\ poată fi spus u]or, f\r\ topica – „str mb\” ast\zi pentru noi – din dramaturgia lui Shakespeare.

Care s\nt elementele care]in de lectura cu miz\ actual\? Ce semnale contemporane transmite]i prin spectacol?

De pild\, începutul spectacolului e un meci de rugby, proiec]iile vor fi benzi desenate [i

vom avea [i alte, hai s\ le spun, categorii de imagini ancorate în realitatea contemporan\, poate o s\ ajungem [i la graffiti. Spa]iul e de o cuidat\ neutralitate [i în acela]i timp de o mare neutralitate, m\ refer la poarta de aram\ care se mi]c\ permanent, costumele [i c\]tile s\nt de motocicleti]ti. S\nt elemente care]in de un imaginar al zilelor noastre. Citatul contemporan e permanent prezent pentru c\ nu ne interesează localizarea temporal\ a textului, ci sensul lui ast\zi. Limbajul imagistic este al nostru.

Sfârșit de festival cu Trio

-n timpul unui festival de anvergura celui dedicat lui George Enescu ar fi fost ideal s' nu mai fi avut acces la televizoare. Sau la ziare, dac' a[ă ceva ar fi putut fi imaginabil. S' nu mai afl'm nimic despre starea mo]iunii de cenzur', despre ce a mai spus sau nu un lider politic sau altul. S' ne fie indiferent ce se 'nt'mpl' cu piesele camerale legate de sarcina Andrei Marin sau sarcinile simfonice ale MAE cu privire la organizarea Summit-ului NATO. At' tea multe nimicuri, de la noi sau de aiurea, ce perturb' capacitatea de absorb]ie a investi]iilor muzicale, 'n loc s' ne ocup'm [i s' ne concentr'm doar asupra muzicii. A[ă, 'n sine, f'r' alte raport'ri.

Bedros Horasangian

Doar ea, muzica, s' existe [i doar pentru ea, muzica, s' exist'm [i noi. Ar fi a[ă ceva posibil vreodat'? Pu]in probabil. Nu putem tr'vi *in vitro*. Nici 'n abstract. Muzica a devenit fapt de via], atunci c'nd nu e doar un gest monden. Astfel c' va trebui s' avem acces la muzic' 'n condi]ii de normalitate, adic' acea 'normalitate, nu doar sonor', la care ne-am adaptat [i de care s'ntem sedu]i. A[ă ajungem [i la concert, a[ă avem parte [i de aud]ii radio [i transmisii televizate, atunci c'nd nu reu]im s' [i citim c'te ceva de prin pu]inele exemplare din media scris' care acord' c't de c't spa]iu evenimentelor festivalului. Remarc'm, dincolo de pres-ta]ia vechilor „bresa[ă” ai comentariului

[i criticii muzicale – o zon' cam b'tr-nicioas', la propriu [i la figurat, f'r' prea multe noi nume, dac' nu gre]im cumva... – consecven]a [i interesul real al croniciarului de la „Cotidianul”, publicistul Sever Voinescu.

Mediatizarea propriu-zis' a fost generoas', altminteri, cam peste tot au ap'rut bannere [i afi]e, cine a vrut s' [tie ce [i cum sau chiar s' [i participe a avut posibilitatea. Dincolo de faptul c' doar la Sala Palatului [i doar la c'teva concerte s-a dep' [it cota de spectatori p'na la limita superioar' a suportabilului. Nu intr'm 'n exemple [i detalii, dar o singur' secven]ă ni se pare sugestiv': o jun' doamn', 'n rochie de recep]ie, cu umerii goi [i rochie str'm't de m'tase, cu coafur' ca pentru nunt' [i pantofi cam de 12 centimetri,

obligat' de ceilal]i spectatori, deranjat de pro]ipirea 'n fa]a lor, s' stea pe vine, mai bine de jum'tate din *Concertul Nr. 5 pentru pian [i orchestr'*. Cu Evgeni Kissin la pian [i Sir Colin Davis la pupitrul ultrafaimoasei London Symphony Orchestra. O singur' n'trebare-nedumerire: ce a 'n]eles acea doamn' din concert, obligat' s' stea 'ntr-o pozi]ie mai mult dec't incomod' [i greu de suportat? La pauz', am dat din nou peste ea, 'i mergea gur]a iute-iute. -ntre]in'nd o doamn' „bine”, simandicoas', de dincolo de fruntariile României; avem convingerea c' socializarea s-a produs, iar ceea ce era de ob]inut s-a ob]inut. At't. Nu pricepem [i pace, de ce la EXTRAORDINARE concertele de la Ateneu, cu Murray Perahia sau trio Beaux Arts, cu Martha

Sir Colin Davis

Trio Beaux Arts [i LSO

Argerich sau Abdel Rahman el Bacha, cu Zukermann Chamber Players sau surorile Labeque, mai rămân suficiente locuri goale, iar la Sala Palatului, în condiții nu foarte grozave – inclusiv escaladatul scărilor este o povară pentru mulțimea de unchi [i mătui care dau buzna ca să vadă [i, eventual, să [i aud marile nume – este, a fost deja, o bulucă de nedescris? Am njeles de foarte mulți ani că genul simfonic atrage mai mult lumede decât muzica de cameră. OK, cum zice tot românul de astăzi. Dar tot nu pricepem [i de ce? Cănd miezul marii muzici este acolo, într-o simplă sonată sau un bine articulat cvartet. Renunșăm să insistăm la aceste nedumeriri, oricum fără nici o finalitate. Nici măcar epică.

London Symphony Orchestra – o adevărată mașinărie muzicală

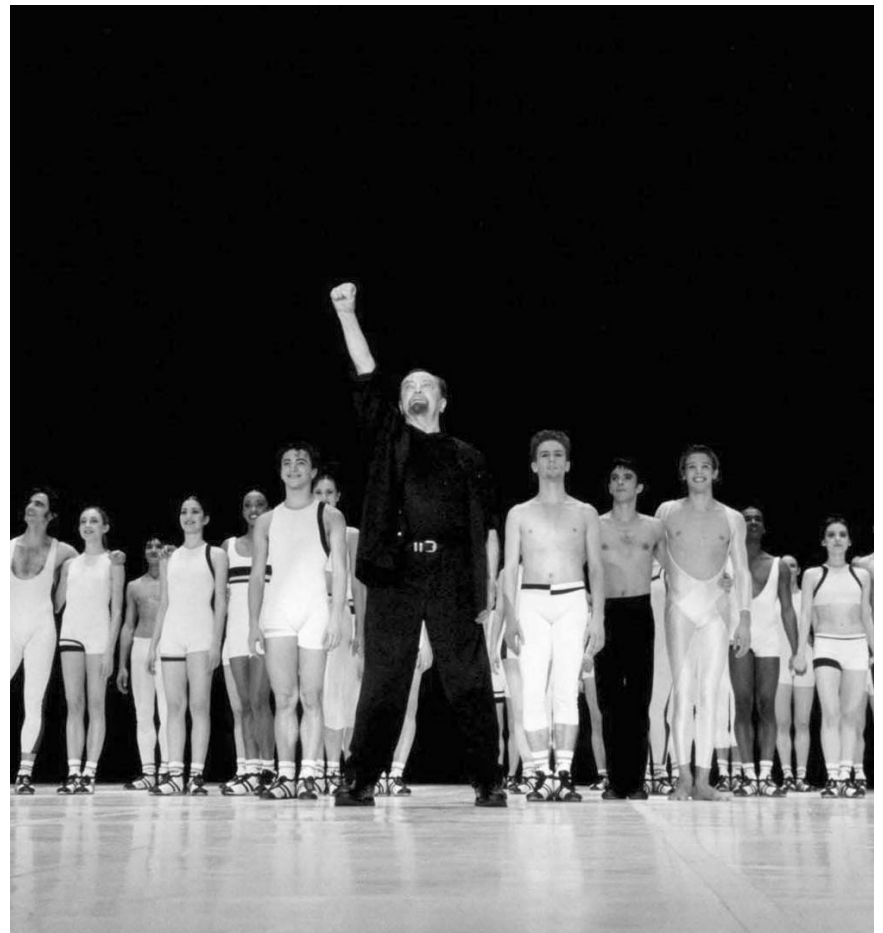
Ce-am reținut, după gustul nostru [i capacitatea noastră de a ne adapta la stilul cam de spartaciadă a festivalului. Ultima săptămână a debutat cu un excelent dirijor, din clasa de submarine muzicale cu propulsie nucleară pe care rușii le-au tot livrat Occidentului: Valeri Gergiev. Cu Rotterdam Philharmonic, o orchestră recent intrată în circuitul marilor orchestre, cu *Simfonia a 7-a* de Mahler – în disputa simfonică Mahler-Bruckner, 3-0 pentru Mahler –, excelent redată în toate chipurile ei timbrale, cu sonorități suficiente de bine articulate ca să ne pregătim de venirea celui mai bine pus la punct mecanism orchestral numit London Symphony Orchestra. Gergiev ve[nic neastmărat, muscular, elastic, pînă la limita de a nu s’ri peste calul partiturii. Elenul Leonidas Kavakos, care a mai fost pe la Festivalurile „Enescu”, cuvințios, dar fără strălucire în *Concertul pentru vioară* în re minor de Sibelius, mult mai bine au răsunit rotterdamezii în Enescu [i Wagner, eleganța partiturii lui Enescu ie[înd în evidență precum mizericordiiile din *Tristan [i Isolda*. Cam asta fac marii dirijori: scot minuni din mici detalii [i au grijă de ansamblu. Restul vine de la sine.

Minunea săptămânii a fost prezența la București a veteranului Menahem Pressler, unul dintre fondatorii celebrului trio Beaux Arts. Cu un program Beethoven, *Geistertrio*, Enescu, *Serenade Lontaine* – prezentat prin osrădia marelui admirator, promotor [i interpret enescian numit Sherban Lupu – atenție, violonistul, [i nu pianistul Radu Lupu – [i Schubert, un trio nmi bemol major, cei trei muzicieni ne-au lăsat fără glas. Rar am avut parte de o asemenea finețe a descrierii unei partituri, rar am mai văzut

o asemenea colaborare, intensă [i atentă, între muzicieni. Menahem Pressler, pianist care a lucrat [i cu Enescu însuși, decenii în urmă, ne-a dovedit că bucuria muzicii este enormă [i că este o mare fericire [i pentru cei care o practică [i nu doar pentru cei care o consumă. Am uitat să menționăm că am văzut-o zilele trecute prin sală [i pe Lorry Walfisch, o altă distincă personalitate care a colaborat c’ndva cu maestrul Enescu. Tot ngrămădim cuvinte unele după altele, c’nd doar muzica ar trebui să lucreze.

O surpriză agreabilă a fost Basel Chamber Orchestra, cu două pianiste de bună anvergură, într-un concert pentru două pianuri de Mozart. [i apoi să rîm la London Symphony Orchestra, ca să dăm Cezarului ce-i al Cezarului. Am fost gazdele unei extraordinare mășinării muzicale. Fiecare notă are dichisul ei, fiecare instrumentist, că este el violoncelist sau fagotist, [i respectă cu atenție [i concentrare rolul [i locul în orchestră. Așa au cătigat reputația britanicii, cu meticulozitate [i răbdare. *Simfonia Fantastică* a lui Berlioz a răsunit exemplar, într-o sală unde cu greu sună bine ceva, Horia Andreescu colaborănd atent [i minulos [i cu cel care l-a înlocuit pe Maxim Vengerov, junele Joshua Bell. Violonist de factură romantică, cu multiple resurse tehnice [i virtuozități bine exploatate, Bell a incitat publicul bucureștean, care abia aștepta să se nșuflească. Mai ales la Sala Palatului, obișnuit cu ropotele de aplauze [i delirul entuziasmelor de tot felul. De această dată, pe bună dreptate. O seară integrală Beethoven cu Sir Colin Davis [i LSO a beneficiat [i de prezența melomanului domn Ion Iliescu, care a savurat din plin [i *Imperialul*, [i *Eroica*. Pianistul Kissin, un fel de Toader Paleologu mai mplinit [i mai pușin scorjos – ES Ambasadorul nostru la Copenhaga ne-a turtit fesul c’nd a pomenit, foarte grav [i Jepos, chiar în aceste zile de festival, de, cităm, „cultura se poate mai lesne promova prin penetrarea muzicii”, iată ceva at de adnc spus [i gndit nct ne lasă vizitatori pe durata medie a istoriei –, plin de virtuți, dar nu foarte beethovenian, după gustul nostru. Faptul că va face o integrală cu concertele de Beethoven [i cu Colin Davis/LSO i dă un plus de prestigiu. At t. „Eroica” lui Sir Colin, care n curnd va face 80 de ani, dar dac nu am [ti, nici nu am b’nui că [i marii muzicieni m’b’trnesc – la o adică, n prag de similară aniversară poate că nu ar fi stricat să-i fi găsit [i lui Valentin Gheorghiu o fereastră prin care să românească programul în festival... –, exemplar. Vom ncerca să amintim de ultimele concerte în următoarea [i ultima noastră intervenție informativă.

» London Symphony Orchestra este cel mai bine pus la punct mecanism orchestral. Fiecare notă are dichisul ei, fiecare instrumentist, că este el violoncelist sau fagotist, [i respectă cu atenție [i concentrare rolul [i locul în orchestră. Așa au cătigat reputația britanicii, cu meticulozitate [i răbdare.

BÉJART BALLET LAUSANNE LA FESTIVALUL „ENESCU”

Capul lui între picioarele ei

Mihaela Michailov

Orice repetiție e un prolog al spectacolului, un intro care îți schimbă poziția privirii pentru că te pune într-o situație de spectator diferită de cea din timpul vizionării obișnuite. De [i e [ti n sală, te simți mult mai inclus în mășele montării. E [ti parte a indicațiilor care fac sub ochii tăi spectacolul. Repetiția deschisă a companiei de balet Béjart, care a prezentat la Teatrul Național, pe 21 [i pe 22 septembrie în cadrul „ntrînirilor JTI”, spectacolul *L’Amour – La Danse*, a nceput cu o tatonare a scenei. Dansatorii c’utau să se poziționeze c’t mai exact [i mai vizibil în funcție de adncimea ei, erau pre-ocupăți să- [i găsească locul. Reluau aceeași mișcare ca să testeze unghiul care i favoriza cel mai bine [i ncercau să p’strize un echilibru tensional prin fracturarea [i brusca omogenizare a ansamblului. *L’Amour – La Danse* e structurat pe principiul acumulării [i spargerii cu-

plurilor. Ca [i cum ai scăpa pe jos un ceas [i toate rotițele senzoriale s-ar face zob. Numai că mpră [tierea afectivă „se strînge” extrem de rapid după inevitabila fisură [i unitatea se reconstituie într-o formulă de expresie preponderent clasică. Spectacolul e un complex de cupluri, un modul de doi la doi extins [i „nghițit” brusc în bula de tensiune [i acalmie dintre cei doi. Multiplicarea funcționează tematic [i corporal [i e, de fapt, o recitare a unei oglinzi cu o singură imagine c’nd dilată, c’nd contractă.

Pe ritmurile de tobe africane, un el [i o ea se hrjonesc, trec unul pe sub celălalt, merg în patru labe ca două animăluțe super excitate. Mișcările le s’nt preluate de un alt cuplu într-o evoluție de tipul ia [i dă mai departe.

Maurice Béjart e parte consistentă din istoria coregrafiei secolului XX. {i ca orice vitrină aranjată după toate regulile gustului clasic, merită atenția cuvenită.

PALINDROMAN

Serban FOAR |

Ro[ul u[or e rozul iluzor

(Continuare din num\rul trecut)

„Mi[care urechilor iepurilor filmelor“ [i. a. m. d. aduce cu „capacul cutiei \nchiz\torului“ [i alte concatenajuni genitive ale limbajului cazon. O [tiu, ad\ug\ Vasile Elisav, din pricin\ c\ mi-am f\cut stagiul militar, plus concentr\riile, \ntocmai [i la timp. Voi, fericitelor, n-aj\ avut parte de „cu c\ntec, \nainte, mar[!“, gra]ie intempestivei dispari]ii a cuplului odiosinistru. Altfel, \n loc s\ Jese]i la r\zboi, ca, odinioar\, Penelopa, aj\ fi f\cut, cu noi, r\zboiul, fie pe cel \ndeaveia, fie pe cel parodic sau posti[, al b\l\liilor la lada cu nisip.

- La, la, la, la, la lada.
- Ba la, ba la, balada...
- M\ cheam\ Laura.
- Nu Laura.
- Ba Laura.
- Balaura?
- Nu balaura.
- Ba balaura.
- Nu babalaura.
- Baba Laura, \n cazul \sta, tot te cheam\.

Profesorul Vasile Elisav, dup\ ce fetele [i \ncheiar\ *expressis verbis* vocaliza, nu pierdu ocazia unei mici digresiuni de *gaya scienza*, ceea ce o f\cu pe Nora Aron s\ ricaneze:

- Iar ne juc\m de puia-gaia scienza?
- De-a puia-gaia scienza nuova, vicoiz\, voioas\, Carmen Carpen.
- De ce nu, zise Elisav, c\ruia *Baba Laura* i-o evocase subit pe Dulcinea lui Petrarca. Numai c\ „Baba Laura“ putea s\ i spun\ exclusiv str\-, la puterea n-a, nepotu-i Donatien Alphonse François, inenarabilul marchiz de Sade.
- De Valea Sadului, preciz\ Nora.
- De Sadoveanu, plus\ Carmen, \ntr-o doar\, spre iritarea profului Vasile, pentru care simpla *chasse à courre* (sau *à ne-courre!*) pe care, ani \n [ir, o practicase, cu spor, Ceahl\ul prozei noastre, nu constituia o prob\ necesar\ [i suficient\ de sadism. Cruzimea v\ntorii, spuse el, e una, pur [i simplu, pueril\.
- Nu-i de mirare s\ atacul cerebral, pe care-l suferise, pe la vreo 75 de ani, Ceahl\ul, \n f\cu se s\ involueze la condi]ia unui limbaj strict infantil, \n care pu]ca era, iar [i, puca: „Nu dau puca, nu dau puca!“.
- Altminteri, n-am motive s\ \t\g\dui c\ Ceahl\ul nostru, mai tot timpul, o va fi dus ca un marchiz, ca *le marquis*...

- ... de Carabas, exclamar\ Nora [i Carmen, simultan.
- Exact, conchise Elisav. Revenind, \ns\, la acest cvasi-marchiz de Sadoveanu, sadismul s\u, c\ t va fi fost, n-ar fi putut s\ aib\ anvergura, necum alambicarea fr\ margini a lui Donatien Alphonse François... Pe l\ng\ geometria plan\, dac\ nu chiar „aplatizant“, a cuplurilor c\te-ncearc\, \n iubire, s\ se fac\ una (al c\ror vis e, deci, acela al lui Ion Barbu: „Dreapta Simpl\“, — al c\reia r\m ne punctul), gustul Divinului Marchiz pentru o geometrie-n spa]iu, cu multe, c\ t (i tot) mai multe pro(b)leme, corpuri [i figuri, e nu se poate mai baroc; de unde [i o rece febr\, la el, a tehnicii \n sine, a unui *stil para los cultos*, mirific [i ornamental. (Nici matematicii, de altfel, barocul nu i-a fost str\in, — cu *Flori geometrice*, de pild\, un Guido Grandi ilustru-ndu-l.) \n rest, cum marile ansambluri implic\ cel mai strict dresaj (cu fluierul [i/sau crava[a]), gimnastica pierdu, \n Sade, un eminent „piramidist“ (cultismu-i \nsu[), de altminteri, nefiind unul practicabil fr\ un pic de culturism).
- Pe-asta, de unde aj\ mai scos-o, \ntrebar\ Nora [i Carmen simultan.
- Dintr-un volumal de (erban Foar\).

(Continuarea \n num\rul urm\tor)

Juan Manuel de Prada – un roman contrariant

Atunci c\nd te g\nde[ti la unul dintre cei mai reprezentativi scriitori ai Spaniei momentului – m\ refer la acei scriitori care pot fi \nc\ considera]i tineri, de]i faima li s-a r\sp\ndit deja \ntr-un num\r \nsemnat de]ri –, Juan Manuel de Prada este printre favori]i. Nu a \mplinit \nc\ patruzeci de ani, dar este deja considerat de c\tre o revist\

de prestigiu printre primii [ase scriitori ai Europei. A ob]inut numeroase premii [i a beneficiat de nenum\rate traduceri, cel mai important lucru de men]ionat fiind probabil acela c\ a primit extrem de prestigiosul premiu Planeta (probabil cea mai cunoscut\ distinc]ie hispanic\ dup\ Cervantes), pentru romanul *Furtuna*.

Lumini]a Marcu

Cum auzise[m de numele lui \n diverse contexte spaniole, dar nu-i citisem cartea, m-am gr\bit s\ umplu golul de nelectat. Cartea \n edi]ia ei rom\neasc\ se mai g\se[te probabil \n libr\rii, este un obiect frumos, cu coperte tari [i supra-copert\ lucioas\ ce reproduce un detaliu din tabloul despre care se vorbe[te \n roman (cam

cum ar fi fost „Cina cea de tain\“ pe coperta lui Dan Brown), cu o fotografie cochet\ a autorului pe ultima clap\, \n fine, tot dichisul. Cu o singur\ excep]ie: n-am putut s\ m\ dumiresc de nic\ieri c\nd a ap\rut acest roman \n Spania [i \n ce an a ob]inut premiul Planeta.

M-am \nmurit pe net, desigur: fenomenul s-a \nt\mplat \n 1997. Merit\ amintit faptul c\ Juan Manuel de Prada avea la momentul respectiv 27 de ani, iar premiul Planeta nu este \n nici un caz un premiu de \ncurajare a tinerilor.

Acestea fiind spuse, s\ trecem la lectura c\rvii. Neverosimila asem\nare cu romanul mai sus pomenit al lui Dan Brown e izbutoare. Povestea curge exact \n acela[fel, cu aproximativ acela[tip de personaje [i cu o tram\ suficient de senza]ionalist\ \nc\ t s\ atrag\ publicul larg. E ceva, desigur, \n stilul de scriere care o face foarte diferit\ stilistic de simplitatea comercial\ a lui Brown, dar p\ n\ la form\, con]inutul este cel care prevaleaz\.

Un t\nr asistent universitar spaniol, deprimit din cauza servici]ilor academice \ndelungate pe care le-a suportat de dragul unui post „definitiv“ \n feuda universitar\, ajunge la Vene]ia pentru a contempla un tablou care f\cuise obiectul tezei sale de doctorat:

„Furtuna“ de Giorgione. Exact ca \n cazul *Codului lui da Vinci*, impulsul e de a c\uta tabloul respectiv [i a-i aprofunda detaliile. Fiind vorba despre o pictur\ mult mai pu]in celebr\, cititorul are astfel o tr\ire mai complex\, sim]indu-se cumva printre ini]ia]i. Prilej pentru scriitor de lungi [i savante analize ale tabloului, cu divagajii spre istoria artei [i comparajii \ntre interpret\ri diverse.

Pictura fiind una destul de misterioas\, variantele s\nt [i ele numeroase. Fundalul pe care se petrece povestea este cea mai cli[izat\ dintre Vene]ii.

De]i este \nfiert\ imaginea turistic\, iar japonezii \n v\rst\ s\nt numai buni de baijocorit de c\tre un localnic \ncrit \n rele, dar dotat cu o limb\ ascu]it\, Vene]ia cea inaccesibil\ turi[tilor este la fel de previzibil\, doar c\ \n registru mai degrab\ literar: un ora] mort [i morbid, care \nghite intrusul \ntr-un v\rtej al mor]ii din care acesta nu se mai poate sustrage, un ora] aflat pe marginea pr\bu[irii: „Nimeni nu poate salva Vene]ia, nimeni nu poate s-o salveze de la pieirea la care a fost os\ndit\ din ziua c\nd a fost construit\ (...). Centimetru cu centimetru, Vene]ia se scufund\ \necet, \ntr-o agonie lent\ [i grandioas\ (...). \ntr-o zi nu vom mai fi un ora], vom fi un cimitir submarin, cu palate ca mausoleele [i cu pie]e ample, ca s\ se plimbe mor]ii. Dar datoria noastr\ este s\ r\m\nem aici p\ n\ c\nd va veni cataclismul, datoria noastr\ este s\ murim cu ora]ul care ne-a ales pentru sacrificiu. Nu se admit dezert\ri!“.

SEMNAL

Lucian Dan Teodorovici, *Cercul nostru va prezinta*, edi]ia a II-a, rev\zut\ [i ad\ug\it\, colec]ia „Ego. Proz\“, Editura Polirom, 216 pagini, 26,95 lei

Lucian Dan Teodorovici este unul dintre scriitorii cu care a debutat programul „Voteaz\ literatura t\ n\!“.

„\n pofida derizivunii \ns\, cartea lui Teodorovici e trist\, ca existen]ialismul de c\rcium\ [i gang. Triste]e am\r\ t\ [i sordid\, insidioas\ ca o igrasie care-i \mbib\, finalmente, pe ipocritul spectator, ce mo]ie \n tihna dulce a unei \nbune con[tiin]e.“ (erban Foar\)
„O umanitate dezabuzat\, cu in]i cretini [i femei epileptice care cad \n biserica“, un peisaj cu loseri jalnici [i curve de doi bani, cu blocuri [i vecini de un burlesc agresiv, totul adunat \n persoana de existen]ialism parodiat a Naratorului.“ (Dan C. Mih\ilescu)
„Un roman foarte bine scris (lucru rar \nt\ Init la scriitorii tineri), corect, care se cite[te dintr-o r\suflare, cu dialoguri spumoase, medita]ii pe m\sur\ [i \nt\mpl\ri relativ pu]ine care, chiar dac\ las\ uneori impresia c\ ac]iunea treneaz\, plac prin amestecul inteligent de umor, inedit [i absurd gratuit.“ (Marius Chivu)

Mariana Codru, *Nudul Dianei*, colec]ia „Ego. Proz\“, Editura Polirom, 192 de pagini, 19,95 lei

Romanul Mariane] Codru – o incursiune vie [i tensionat\ \n lumea rom\neasc\ actual\ – \t are ca protagonist pe Pavel, un t\nr care penduleaz\ \ntre dou\ obsesii: iubirea mare, central\, pentru Veronica, o fat\ cu care a copil\rit [i care a murit \n Spania, unde plecase la lucru, [i obsesia pentru Diana, care-i declan[eaz\ amintirile, printr-un cuv\nt de alint, precum madlena lui Proust. Relajia Pavel-Diana, \ntins\ pe \ntregul roman mai mult \n mintea protagonistului, este \ns\ doar un paravan, un mediator pentru marea dragoste r\mas\ \n trecut [i \nchis\ de destinul tragic al Veronic\.

„O scriitoare care scrie simplu [i relaxat despre lucrurile grave.“ (Lumini]a Marcu)
„Mariana Codru] are ceva din temperamentul artistic al mult\ ndr\gitei de francezi Françoise Sagan.“ (Alex. [ef\Nescu)

„C\ t despre atitudinea Mariane] Codru] fa] de textele sale, am impresia c\ scrie cu o demnitate de samurai. Realitatea imediat\ o \figne[te]. Iar Mariana Codru] se r\zbun\, ca \ntr-un nobil suicid, scriind \n singur\ tate.“ (Florin L\zNescu)

CREPUSCULUL CIVIL DE DIMINEA} |

Emil BRUMARU

Delicate]ea femeilor grase...

Delicate]ea sufleteasc\ [i trupeasc\ a femellor grase. Ochii lor de p\pu-\ barbii (sau matrio[k\]), implanta]i n fe]ele rotunjoare, nea]teptat de vii, de agili, imen[i n umbra genelor dese, obtura]i ritmic de zbate-roase languroas\ a pleoapelor, u-mecta]i rapid de ele pe sclera mat\ [i pe cornea transparent\, n contrast cu lentoarea voluptuoas\ a tu-turor mi[c\urilor rituale: mic]iunea, defecarea... Bucile lor robuste, ru-bensiene, cople]itor de nesim]ite [i totu]i at t de sensibile, de agreabile, de tangibile, de disponibile sub fust\lanele c\z nd n falduri late de catifea brodat\ cu fir de aur. Bijute-ria sexului de un ro]u violent, lucrat cu iluminat\ precizie: buzele mari babane, pline de carne macr\, groase, vine]ii, de-a pururi mustoa-se, gustoase; buzele mici trandafirii, sub]iri, lungi, flutur nd fragile [i cleioase, arom nd gusturi acri]oare, m-preun ndu-se angelic pentru a isca un lindic destul de trice], de treaz, vibratil, curajos, curios. Pr\bu]irea feseilor, ntr-un ame]itor v r]te] de pl\ceri interzise, supte spre g\urica crea], uneori clipocind ca un ochi ocult, a curului dumnezeiesc. [i se potrive]te at t de mult expresia: „purta o florici\ n cur“!) Gra]ia gr\sunelor delicioase-n plato]ele lor de muieri masive, grele, statornice n desfr u; am narea acaparatoare a gesturilor lene]e n sugestii echivoce prin lipsa, aparent\, de finalitate... Sur\sul lor imobil, ocup nd o gur\ lacom\, plin\ de din]ii cu strung\rea]a ademenitoare [i de o limb\ ndulcit\ n saliva bogat\, rev\rs ndu-se prin col]urile lipicioase ale bu-zelor umflate, cu z\bu]u]e tandre... Valul somptuos al [oldurilor, c nd se scoal\ ndelung de pe vreun scaun sau divan, mping nd aerul ntr-un flux [i reflux continuu... Oh, s\ fii sclavul unei femei uria]e, lascive, baudelairiene, cu p\rul c\zindu-i n cascade negre, sau blonde, sau ro]cate, \c\ndu-]i din [uvi]ele ei lu-cioase c\]te]e la m\ini [i la picioare,

eventual chiar un c\lu] m\]tos de plete, sufoc\ndu-te... Sau s\ fie d\nsa sclava ta, cea care bea lapte de lepure dintr-o farfurie de cristal, st nd comod n patru labe, pe pode-lele de stejar ale castelului izolat n mun]i, n b\taia aprig\ a jarului din [emineul imens... undeva... sub noirii n]florind polimorf plafoanele nalte, printre curcubeelice lichide de sperm\ celestial\... [i tu, st\p nul absolut, cu drept de via]\ [i de moarte asupra ei, crava] ndu-i alene popoul divin, fluiet ndu-]i print-un]ignal de argint ogarii de v\ntoare, zvel]i, virilii, g\f ind b\lo]i, gata s-o sfredeliasc\, c\]n\]indu-i n canini mamelele at r\ate-n ciorchinii dol-dora de pofta, dispu]i oric nd s-o nnebuneasc\ cu burghiele fin as-cu]ite introduse n vintrele generoa-se, desfcute nes\]ios, ve]nic beante ntru cea mai imund\ luxur\... Nu-mai c\ plictiseala te-ar ndemna la jocuri [i mai periculoase. Chinituit n podagr\ mo]tenit\, datorat\ ar-borelui genealogic scorburos, cu crengile cangrenate de vicii,]intuit n fotoliiu c\]tu]it cu b\lnuri de veveri], ai descula caseta de cori-andru ncrustat cu abanos, ticsit\ meticulos, din tat\ n fiu, cu tarantule fragede, nformetate bine, \s ndu-le s\ fie m]biate de transpira]ia abundent\ a subsuoriilor adnci ale ba]aldei favorite... Invadat\, scotocit\ de insectele frem\]toare, mursecat\ de mandibulele minuscule dar feroce, inspectat\ febril prin ce-le mai intime unghere ale viscerelor ei primitoare, adev\rat receptacol de senza]ii animale, difuze, teribilă femele\ ar exploda n [iruri infinite de orgasme feerice, urlate, rostogo-lite bezmetic, dezarticulat, pe co-voarele de iut\ mpletit\ cu mixan-dre [i clopo]ei mov, de p\dure... Ai tr\i o bucurie scelerat\ de copil b\tr n [i muribund... ndopat cu droguri... fredon nd c\ntece legen-dare de vite]e... profer nd [optit]ipurituri morbide ntr-o chindie str\mo]easc\, s\]tat\ pe loc...

Aglomerarea de cli]ee m-a contrariat

Povestea nu se abate de la re]et\ o crim\ nc\ din primele pagini, la care spaniolul asist\ ngrozit ntr-o pia] vene]ian\, Un inel misterios care zboar\ de la o fereastr\ [i ajunge pe fundul unui canal (de unde va fi recuperat! Sigur c\ are o stem\ [i ni]te indicii care se potrive]sc cu cele din tabloul). Aparentul criminal trece o clip\ pe la fereastra unui palat (cum altfel dec t p\rsit?) [i are, desigur, o masc\, acea masc\ de care se face uz [i abuz n toate produc]iile morbid-vene]iene: masca cu fa]a alb\ [i cioc, nsp\im\nt\toare, dac\ n-ar fi devenit comic\ prin redundan]a).

S-ar mai putea ad\uga c\ t n\rul spaniol este un amoretz aproape obsedat, c\ fantazeaz\ erotic cu fiecare tip de femeie italian\ pe care o n]ne]te [i c\, fi-re]te, se ndr\goste]te de cea mai misterioas\ [i mai periculoas\ dintre ele. Pentru picanterie se mai poate ad\uga c\ dintre femeile italiene care defileaz\ n roman nu lipse]te „v\duva neagr\“, Di-na, de sorginte mai degrab\ sudic\, sicilian\, dar ce are a face? n Vene]ia se g\vesc de toate! Trebuie s\ recunosc c\ acest\ uria] aglomerare de cli]ee m-a

contrariat [i poate m\ face oarecum ne-dreapt\ fa] de acest roman at t de tradus [i de premiat. Dar atunci c\nd a]tept\riile s nt mari...

Contrapunctul este practicat cu st\ng\cie

Ceea ce diferen]iaz\ romanul de unul cu totul comercial este o chestiune stilistic\, Juan Manuel de Prada [i-a exersat un stil numit de criticii spanioli „baroc“. Analize minu]ioase ale sentimentelor sau obiectelor, fraze lungi (foarte lungi) care amintesc de preten]iile de abisalitate ale romancierilor no]tri din anii '60-'70, adic\ ceva ce trebuie s\ fi dat mare b\taie de cap traduc\toarei. Pe alocuri, forma aceasta c\utat\ [i muncit\ atrage aten]ia [i chiar c\teodat\ cap-tiveaz\, dar con]inutul cli]eizat la ma-xim nu poate fi compensat de acest bro-card stilistic, [i el c\teodat\ obositor. Ca s\ nu mai spun c\ al]turarea dintre po-vestea previzibil\, poli]ist-cultural-sen-zajionalist\ [i introspec]iile nesf r]ite ale personajului principal masculin (mai degrab\ abstinent [i av\nd mereu pro-bleme cu erec]iile sublimite) este c\te-odat\ destul de kitsch.

O alt\ alegere iar\ [i ciudat\ este un

fel de repeti]ie contrapunctic\ a anumit-ora] considerat]i: despre Vene]ia (cea cu ora]ul submarin populat de mor]i), de-spre femei (mp\rv]ite n tipuri, ca la Bre-ban, cu s\ nii mici [i tari sau moi [i asi-metrici, cu pielea muncit\ de alerg\ri zil-nice sau, dimpotriv\, cu „coapsele foar-te albe [i n\p\dite de celulit\ – poate c\ se frecau ntre ele n partea de sus – cu o textur\ pe care mi-am nchipuit-o ca de f\in\, dar o f\in\ c\ldu] [i cu cocoo-loa]e“), despre voyeurism (n]ferat, dar practicat asidu\).

Pe de-o parte, contrapunctul este practicat cu un fel de insisten] n nu-totdeauna justificat, pe de alt\ parte considerat]iile un s nt tocmai originale. Ceea ce c\]tig\ ns\ simpatia cititorului r\m\ne atitudinea constant autoironic\ a personajului principal, ceea ce d\ o important\ not\ de autentic voci care se aude n acest\ carte.

Un amestec straniu [i ambiguu de comercial [i stilistic mig\loas\ [i un au-tor care trebuie probabil cunoscut mai bine, pentru a n]l\ura senza]ia contrari-ant\ pe care o produce acest\ carte.

Juan Manuel de Prada, *Furtuna*, traducere din limba spaniol\ de Lavinia Simlaru, Editura RAO, 2006

SEMNAL

Haruki Murakami, *Salcia oarb\, fata adormit*, traducere din limba japonez\ [i note de Silvia Cercheaz\, colec]ia „Biblioteca Polirom“, Editura Polirom, 440 de pagini, 32.95 lei

„Povestirile din *Salcia oarb\, fata adormit*, cu amestecul lor atent dozat de fan-tazie debordant\ [i observa]ie riguroas\, reu]esc s\ surprind\ realitatea n cele mai m\runte detalii [i n acela]i timp, s-o submineze. Murakami face parte din acea specie rar\ de scriitori care izbutesc nu doar s\ creeze universuri neobifnuite [i fascinante, ci [i s\ c\]nu]zeasc\ cititorii n explorarea lor.“ (Time Out New York)

„n ciuda diversit\]ii lor, toate povestirile din volumul de fa] par s\ ni se adre-seze cu o voce unic\ [i seduc\toare. Iar acest\ voce, istorisindu-]i aventurile pe teritoriul straniu [i ntunecat al sinelui, ne spune c\ un personaj pe nume Haruki Murakami nc\ mai caut\, asemenea lui Don Quijote, ceva mai pu]in fragil, mai pu]in efemer dec t compromisiurile din care este alc\]tuit\ via]a noastr\.“ (New York Times Book Review)

Ryu Murakami, *Ecstasy*, traducere de Mihaela Butnariu, colec]ia „Biblioteca Polirom“, Editura Polirom, 328 de pagini, 23.95 lei

Ecstasy constituie prima parte dintr-o trilogie intitulat\ *Monoguri despre pl\cere, la]itate [i moarte*, care mai cuprinde *Melancolia [i Thanatos*.

Personajul principal, Miyashita, este un t n\r asistent ntr-o echip\ de filmare, aflat la New York pentru a turna o campanie de promovare a unui star pop japonez. Aici n]ne]te în cer]etor neobi]nuit care i d\ un num\ de telefon din Tokio. Intrigat, Miyashita sun\, iar la cel\lalt cap\l firul se dovede]te a fi Keiko, o femeie misterioas\ care nu accept\ s\ i n]neasc\ dec t cu condi]ia s\ ia o pastil\ de ecstasy n compania unei „amice de ncrede-re“. Acesta este doar primul pas pe un traseu ce l va duce spre experien]e tot mai tari, cul-min\nd n sado-masochism extrem. Autorul acestui roman are propria viziune intelectualiz-ata [i estetizant\, care merge dincolo de senzajional, sco]nd la lumin\ diferitele niveluri ce conduc spre distrugerea psihic\ [i chiar fizic\, dar [i senza]ia intoxicant\ de libertate ce vine odat\ ce treci de zidul ru]inii [i]i ng\dui s\ te anulezi ca persoan\, iar Miyashita este prea hipnotizat de ceea ce i se reveleaz\ pentru a se putea opri.

BUCURE[TI FAR WEST

Daniel CRISTEA-ENACHE

„Sbur\torul” remix

Citind extraordinarele *Memorii ale lui Lovinescu, am avut sentimentul c\ mentorul cenaclului modernist mal [i exagera. Mi se p\rea cu neputin\ c\ tabloul vanit\ilor scriitorice[ti s\ fie at t de vast. Din p\cate 'ns\ pentru mult-prea-amabilul Lovinescu ([i din fericire pentru memorialistul cu acela[i nume), unii dintre autorii no[tri s'nt un filon nesecat. Dovad\, epistola care urmeaz\, trimis\ prin email [i f\c'nd vorbire despre tot felul de lucruri care nu m\ intereseaz\.*

Evident, am modificat numele persoanelor [i institutiilor men[ionate n' urm\torul mesaj. Dar savoaarea lui r\m'ne aceea[i.

„Drag\ Daniel, scuze pentru lunga dispari[ie; de ast\ iarn\, de c'nd cu seria de conferin[ie despre Eliade, nu am mai vorbit. Sincer s\ fiu, nu am mai publicat nici un volum dup\ *Eliade [i Cloran*, pentru c\ mi s-a p\rut c\ parte din atmosfera recept\rii c\rii fusese atins\ de tot felul de op[uni politice [i, sincer, asta m\ plictise[te teribil. Recunosc c\ nu vreau s\ fiu n' centrul unor scandaluri; n' mintea mea, a[avea ce spune n' sensul nout\jii literare, nout\jii de idei, [i nu mi-a[dori ca scandalurile s\ obtureze aceste idei. Culmea e c\ la suprafa)\ iese mereu altceva [i speran[ia mea e c\ de acum n'ainte conjectura aceasta s\ nu mai fie confirmat\.

Am avut [i am idei originale, n' chime [i n' literatur\.

Un rolul meu e s\ produc lucruri de o noutate util\, s\ fac proiecte care nu s-au mai f\cut [i care \rgesc paleta de expresii a momentului nostru literar.

-n noiembrie 2007, la Gaudeamus, voi lansa dou\ volume. Unul dintre ele este un scurt roman, cu aparen)\ de basm, n' care am topit istoria veche a familiei mele, cea din Sibiu. Apare n' colec[ia Proz\, la Curtea nou\, [i nu rezist s\ nu

pozitiv\ [i mbucur\toare n' colaborarea mea cu Editura Curtea nou\.

Am avut bucuria c\ Ovidiu Mu[at a acceptat s\ realizeze prefa[ia pentru acest volum, al c\ruu titlu de lucru este *Prim\vara, c'nd e iarba verde*.

E jurnalul indirect al transform\rii punctelor mele de vedere. Nu e vorba de un proces de americanizare, ci mai degrab\ de c [tigare a unei identit\jii bine definite, ceva care 'mi permite s\ fac cultur\ roman\ la 10.000 de km de locul faptei. E cumva precum cartea lui Leo din 2001, dar cu finalul diametral opus: eu mi-am descoperit propria Americ\.

Mai am gata dou\ c\rii. Una dintre ele este un roman mai amplu, intitulat *Vreme de be[ie*. Ce[n]alt volum este unul de istorie a ideilor. Cu asta, am trecut n' sfera unei tematici mai apropiate de forma[ia mea universitar\; am publicat n' ultimii ani ([i e parte a dosarului meu academic) articole de istorie a ideilor [tiin]ifice; pentru anumite componente ale istoriei ideilor [tiu foarte bine ce fac. P'n\ la urm\, a ie[it un eseu de natur\ mai degrab\ literar\, cu o pronun[at\ component\ istoric\, [i cu mul]i polimeri. M-a[bucura dac\ 2008 ar vedea ap\ruite aceste dou\ volume. A[adar, despre asta va fi vorba n' urm\torul an.

Mult succes n' toate proiectele tale!

» Cu prietenie,
Bogdan Craioveanu.»

De-ale festivalului

Plou\ cu festivaluri n' septembrie, scria zilele trecute un cronicar de la „Le Monde”. -ntre rajiunile invocate erau revenirea studen[ilor n' marile ora[e [i reapari]ia melomanilor aviza]i [i a amatorilor de spectacole, care, spre lini[tea directorilor de festivaluri, [i re]in biletele n' avans. Vara ar fi a spectatorilor diletan]i. Poate.

Constat c\ n' ajunul redeschiderii staglunii, orchestrele [i lau mai u[or bagajele [i circul\ n' turnee. La Bucure[ti, Filarmonica din Rotterdam [i Leonidas Kavakos au venit de la Festivalul organizat anual n' Olanda de Valeri Gergiev [i au plecat mai departe la Festivalul interna]ional de Toamn\ de la Praga. Filarmonica din Dresda [i-a inaugurat *Simfonia a 8-a* de Mahler acas\, pentru a pleca via Bucure[ti spre Spania. [i exemplele se pot nmul]i u[or. Turneele [i au avantajele lor financiare [i de prestan]\ dar [i dezavantaje artistice atunci c'nd instrumentii [tii n'ncep s\ dea semne de oboseal\.

Leonidas Kavakos

SCRISOARE PENTRU MELOMANI

„Muzica nu trebuie n]eleas\, ea trebuie ascultat\” (Hermann Scherchen)

Victor ESKENASY, Radio Europa Liber\, Praga

mi[c]vri. Dar ata[antului Gergiev i se iart\ totul, iar Mahler venea dup\ o prim\ parte str\lucitoare, concertul de vioar\ al lui Sibelius, c'ntat impecabil de Leonidas Kavakos.

Amical meu, George Andrei, se n'treba pe blogul lui new-yorkez dac\ Festivalul „G. Enescu” a fost resim[it n'tradit\ de v' ca un eveniment, dat fiind c\ n' pu]ine cotidiane au ap\rut cronici dup\ fiecare concert. Cred c\ vina nu e a organizatorilor festivalului, ci doar expresia lipsei de apetit cultural a unei prese ce nu se poate compara nici pe departe cu marile cotidiane ale lumii ce ne n'conjoar\.

Doar n' „Cotidianul” cronicile lui Sever Voinescu au fost n'c'nt\toare [i pline de prosep]ime. -n fine, un cronicar pentru care nu oric'rei forma]ii sau solist i se cuvine apelativul de „cunoscut” sau „bine cunoscut”. Ca s\ nu mai spun c\ [i bine-cunoscu]ii [i au [i ei serile lor de oboseal\, f\r\ inspira]ie.

O surpriz\ p\cut\ a fost descoperirea, n' mijlocul Festivalului, c\ Radio Muzical [i cel Cultural au intrat n' fine n' r'ndul oamenilor, fiind difuzate [i pe Internet. A[a am putut asculta c'teva din concertele transmise n' direct sau redifuzate la orele dup\-amiezii, n'tre care cel f\r\ pereche al Trio-ului Beaux Arts. [i am putut aprecia efortul colegilor de la Radioul Muzical de a-i intervieva pe protagoni]ii [i a le transmite interviurile n' pauzele de concert. Li se n'tmpl\ [i altor r'nduiri mari, cu servere bine puse la p'nci de mai mul]i ani, s\ nu fac\ fa\ cererii [i stream-ul s\ se n'trerp\.

Sigur, am fost n'c'ntat s\ ascult Suita a 2-a enescian\ cu Filarmonica din Rotterdam (la fel ca [i bisul surpriz\ al Orchestrei simfonice londoneze sub bagheta lui Horia Andreescu), dar mi-ar fi p\cut s\ ascult n'treg concertul orchestrei conduse de Gergiev, dac\ tehnicienii erau ceva mai promp]i n' a reface leg\tura pe serverul c'zut.

O cercetare sumar\ a presei str\ine mi-a adus un singur articol despre festival, laudativ, n' cotidianul britanic „The Guardian”. Nu or fi coresponden]ii de la Bucure[ti melomani? Oricum, e n' ton cu pu]in\ tatea informa]iei ce p\trunde n' presa str\in\ despre Romania. Iar despre festivaluri interna]ionale, except ndu-le pe cele mari, cu tradi]ie, nu se prea scrie. Doar n' cazuri de for] major\, a[a cum s-a n'tmplat anul acesta cu Festivalul de Toamn\ praghez, la care pianista Helene Grimaud [i Orchestra Staatskapelle din Dresda [i-au anulat concertul mult mediatizat [i a[teptat. La originea incidentului s-a aflat oficial o pedal\ defect\ a pianului Steinway al Filarmonicii chehe. Organizatorii par s\-[i fi n'c\cat contractul cu pianista, refuz nd interven]ia acordurului acesteia. Neoficial, dar r\sp'ndit n' pres\ p'n\ n' America, motivul a fost interven]ia agresiv\ a directorului festivalului, care ar fi „amenin[at-o” pe Grimaud, vorbindu-i f\r\ respect dup\ ce, spune pianista su]inut\ de orchestra german\ martor\, directorul a p\rut s\ fi b\ut un pahar prea mult. De-ale festivalului, de-ale carnavalului...

PUBLICITATE

Am aruncat *Suplimentul de cultur* n' aer!SUPLIMENTUL
DE CULTUR |
SE ASCULT | PE:www.suplimentul.ro/
polirom.ro/
radio.aspxO emisiune de
George Onofrei
[i Anca Baraboi

FESTIVALUL FILMULUI POLONEZ DE FICȚIUNE

Masacrul asupra polonezilor din '40 – n versiunea lui Wajda

Am fost cteva zile n Polonia, ntr-o deplasare organizat de Institutul Polonez din Bucureți. Dac la Varovia s-a stricat vremea de cum am ajuns, la Lodz, unde am stat o zi, era frumos. Ora muncitoreasc nc din secolul XIX, Lodz pstreaz fabrici [i case din crmid, construite dup 1850. O frumusee. Investitori cu bani ncep s le reamenajeze [i s fac din ele case de locuit sau restaurante. Am fcut fotografii ca japonezii, dup principiul „Cum a fost n vacan”?

-n Manchesterul Poloniei – cum i se spune oraul Lodz (care se pronun „ugl”), a filmat [i David Lynch pentru Inland Empire. At t de tare s-a ndrăgostit de ora, nc t la hotelul unde trage de obicei rezervaceea [i camer, iar aceasta i poart deja numele.

Nu ne-am dus totu i la Lodz pentru turism, ci ca s vizit m celebra coal de Film din ora, fondat n 1948, la care au nvat cei mai mari cineat[i polonezi – Andrzej Wajda, Roman Polanski, Jerzy Skolimowski, Krzysztof Kieslowski sau directorul de imagine Pawel Edelmann. Rectorul, care e prieten cu Andrzej Wajda, ne-a spus c a teapt [i stu-

deni romni, care pot face un angrenaj de poloni [i pe urm cinci ani de cursuri fr s pteasc nici o tax, pentru c Romnia e membru UE. Coala din Lodz nu e singura coal de film din Polonia, dar e singura care poate susține doctorate, n consecin, cum spune rectorul, pregte toate concurenja. La Gdynia, unde am ajuns cteva zile mai trziu, ne-am ntlnit cu directoarea coali de Film „Andrzej Wajda”, care e de fapt o master school, la ea apelnd de regul cineat[i care au deja o facultate de film n spate, [i n orice caz un proiect de care vor s-l dezvolte. Pe www.wajda-school.pl snt mai multe informaii pen-

tru cei interesați, mai ales c deadline-ul nscrierilor pentru anul viitor e n noiembrie.

C Polonia are tradiie n film e o plititudine. -n acest an s-au fcut 37 de lungmetraje poloneze datorit Legii Cinematografiei din 2005, care a instituit, dup modelul francez, ca [i la noi, acel fond de colectare a unui procent din ncasrile instituțiilor care au de-a face cu filmul – sli de cinema, televiziuni, distribuitori etc. Bani snt tot mai muli, multiplexuri de asemenea (1.000 de sli de cinema n toat ara). Exist [i filme, deci marf pentru Festivalul Filmului Polonez de Ficțiune, ajuns la a 32-a ediie.

Katyn nu e printre cele mai bune filme ale lui Wajda

-n competiie au fost [ase debuturi de lungmetraj, dar cei cu care am stat de vorb se plngeau c se debuteaz greu, cam pe la 40 de ani. Am vzut [i filme mai puin reuite, dar care nu se pot compara cu filmele slabe romne. A spune c snt filme medii, la care poi aduce obiecții cu privire la scenariu, regie etc., dar pe care mcar le poi numi filme. Am vzut, de pild, cel mai nou film regizat de marele actor Jerzy Stuhr, *Korowod Twists of Fate*, un fel de

Logodnicii din America n ceea ce privește drama unui brbat care a colaborat cu Securitatea, dar combinat [i cu o roman tinereasc edulcorat [i nlt, plus alte subploturi care fceau din film o varz fiart (filmul a luat totu i premiul pentru scenariu, datorit numelui regizorului). Ca s-o scurtez, filmul care mi-a plcut cel mai mult din cele vzute n festival se numește *Sztuczki i Tricks*, e al doilea film al regizorului cuadragenar Andrzej Jakimowski, [i a luat la Gdynia premiul cel mare, dup ce fusese selecționat la Veneia. Cu o reveren la un moment dat fji fa de *Amélie*, filmul e povestea unui biat care locuiește ntr-un orșel [i care construiește o lume mitico-magic modificnd realitatea destul de trist – un tat care [i-a pvsit familia, o sor care d degeaba acela i examen pentru un post, plictiseala unei veri galbene arse la gar, printre trenuri care vin [i pleac. Din fericire, Institutul Polonez vrea s prezinte filmul [i la Bucureți. (Mi-am adus aminte c cel mai cunoscut critic de film din Polonia, Tadeusz Sobolewski, ne-a spus c nu a vzut n festival nici un film de talia lui *4 luni, 3 sptmni [i 2 zile*, iar noi am luat-o [i ca pe un compliment.)

Am mai vzut la Gdynia [i cel mai recent film al lui Andrzej Wajda, *Katyn*, primul lungmetraj de ficțiune despre masacrul din 1940 de lng Smolensk.

FILM

Iulia BLAGA

Atunci, sovieticii au asasinat cu pistolul n ceaf mii de ofieri polonezi (unii spun 20.000). Toat lumea cu care noi am vorbit la Gdynia a fost interesat s ne afle prerea, [i v spun [i de ce. *Katyn* nu e printre cele mai bune filme ale lui Wajda (n v rst de 82 de ani), dar subiectul e at t de dureros pentru polonezi nc ei vd filmul cu criteriile estetice obliterate. Cum spune ntrul critic Mateusz Werner, „pe noi filmul ne emojioneaz nainte de a-l vedea”. Categorie, ultimul capitol al filmului e cel mai dur [i cel mai bun. E momentul-cheie, pregatit de trei sferturi de academism de multe ori plictisitor: cel n care ofierii snt executați dezonorant [i pvmntul este aruncat peste groapa comun, amuind tragedia pentru 60 de ani. Opinia public polonez a teapt nc o reacție oficial din partea Rusiei, o recunoaștere tardiv [i moral, pentru c, a cum se [tie, p n acum nici URSS, nici Rusia n-au vrut s accepte responsabilitatea mcelului.

» Nimic nu pare la fel în Pantalonia. {coala pantalonez\ e rotund\ ca un harbuz, ca s\ nu fug\ nimeni, iar c\nd un pui de pitic nu [tie lec]ia, n\N\toarei i se pune not\ rea.

SECRETUL ADRIANEI

Adriana BABEȚI

S\ m\ cheme Novalis

Ghic|] de ce n-am reu[it s\ transm|t s\pt\m\ na trecut\ al 55-lea secret din pag. 14? Drept s\ spun, nici eu nu pricep cum am ajuns s\ b\ntui prin br\detul din Schauinsland, loc dumnezeiesc, pitulat h\l\l\ n\ Munjii P\durea Neagr\.

Nici la \ntrebarea ce c\utam pe sol teuton|c n-a[prea [ti s\ r\spund rapid, c\ci p\ n\ la s\fr[itul verii am fost sigur\ c\ Retezatul [i Apusenii mi-au s\mp\rat pofta de drume]ie [i aventur\.

-n plus, la Timi[oara d\deau n\ clocot evenimentele: gala cu 4,3,2, plus Sesiunea Deschis\ „Discovery Campus”, plus mega-Plat-ul, cu Paco de Lucia [i Jean-Luc Ponty, plus festivalul de org\, plus Mountain Rock Festival n\ Poiana Lupului, la G\r\na, ba[ca -]ine]-v\ bine - un turneu interna]ional de golf la cramele Re-ca[. Cu greu am rezistat acestor ispi-te b\N\jene [i, la mijloc de septem-bre, precum Ulise cu ceara-n urechi, m-am legat de o promisiune mai veche ca de-un catarg, mi-am n\c\rcat rucsacul cu borcane de miere [i c-un calup de telemea, m-am a-runcat n\ avion [i am zbughit-o n\ Germania, la prietenii mei Adriana [i Richard.

clubul *Leil din Heidelberg* [i cea din 2007 lu\nd o b\utut\ \ndesa[t de la sco]ieni).

Dar nu v\ obosesc [i trec s\vrind ca un cosa[la o imagine fulger\toa-re, care cu greu s-ar putea lega de gr\mezile de b\rba]i \ncle[ta] pe l\ng\ buturi. Baletul gra]ios al unui chelner a fost ochit de cealalt\ Adrian\, n\ timp ce z\ceam mb\late de soarele tonmatic pe o teras\ [i sorbeam cafele tacticos. T\ n\ru\ a ie[it dintr-un pub cu o tav\ pe care ducea grijuliu un pahar mare de be-re, cu gura n\ jos. -n el se zb\tea de ceasul morjii o albin\.

F\c\ul a f\cut un slalom printre zecile de turi[ti [i, c\nd a ajuns mai la fereal\, a ridicat paharul \ncet [i a urm\rit atent, c\teva secunde, cum zboar\ Cr\iasa.

Secven]a asta mi pare c\ rimeaz\ cumva cu bucuria ba sprinjar\, ba molcom\, din seara c\nd prietenii mei au dat o petrecere \mpreun\ cu tinerii lor vecini (Melanie, Raghu, Eva, Marcus [i copiii lor Luc, Anna Lisa, Jonas [i Juri, zis Putin). La \nceput, gr\dina s-a pre\cut \ntr-un rai vesel c\nd mesele s-au umplut de m\nc\rruri [i b\uturi [i c\nd, n\ chiuiturile celor mici, c\N\ra]i n\ casa din copac, Richard [i Raghu au \nceput s\ bat\ la bongosuri ca-n Ghana. Iar c\nd s-a l\sat \ntunerul peste brazi [i flori, peste zecile de lum\ n\ care p\p\iau pretutindeni n\ ni[te corole albe de h\rtie, peste mu]enia noastr\, Marcus a luat saxofonul [i a \nceput s\ c\nte ceva unduios ca o ap\.

Oh, Doamne, mi-am spun, c\te de pu]in ne trebuie, c\te de pu]in.

[i c\te de mult, ca s\ sim]im ce-nseamn\ un drum reg\sit, dup\ o r\N\cire bezmetic\ n\ p\durea neagr\ n\ munjii Schauinsland, unde ne-am aventurat pentru o zi. Dar ca s\ pot descrie \ntmplarea asta trebuia s\ m\ fi n\scut la Oberwie-derstedt \n 1772 [i s\ m\ cheme Novalis.

}ara care seam\ n\ cu o pereche de pantaloni

A fost odat\ ca niciodat\ o Jar\ de pitici n\stru[nici care se numea Pantalonia, fiindc\ p\rea o pereche de pantaloni \ntin[ti la soare, \ntre mun]i, s\ se usuce.

„— Nu-mi trebuie Niponia/Nici alt\ Jar\, nici... /Mi-e drag\ Pantalonia/{i nu m\ duc de-aici!”, c\nt\ c\te un pitic, fire[te, \n pantalonez\.

„-n \mp\vr\]ia Luni, de eral pui de pitic, \n ograda ta se afla scr\nciobul [i se coceau mal\ nt\ i cire]ele... Da c\ -n \mp\vr\]ia Luni te jucai cu mieli, \n \mp\vr\]ia Marj\ s\veai c\lare pe cal. Colo b\ie]ii alergau dup\ fluturi, aici se jucau de-a ochii lega]i cu fetele. Miercuri era \mp\vr\]ia Nun]ilor. Joi coborau din pod leag\nul \n care a dormit c\ndva mirele sau poate c\ mireasa [i se \ntrebau cu cine seam\ n\ flutur lor. [i se tot uitau \n oglind\: cu mama? Cu tata? Iaca [i \mp\vr\]ia Vineri. Un copil a stricat oglinda. Tata ridici un ciob: - V\d ori mi se pare? Am oaspe]i \n barb\: trei peri c\vrunji. S\ mb\N\te, jum\ tate din barba tati\ era alb\, jum\ tate era neagr\.

Dumnic\ era da-da-alb\ ca om\ tul.”

Nimic nu pare la fel \n Pantalonia. {coala pantalonez\ e rotund\ ca un har-buz, ca s\ nu fug\ nimeni, iar c\nd un pui de pitic nu [tie lec]ia, n\N\toarei i se pu-ne not\ rea. Piticii ron]ie bomboana-ur-sului c\nd \i apuc\ [chiop\tatul, [tiu a

POVEȚI DE ADORMIT P | RIN]II

Diana SOARE

f\N\ci graiul p\svrilor, vacile rumeg\ p\N\rii de paie, iar casele-s\ f\cute dup\ chipul [i asem\narea celui ce le locuie[te: cizmzarul tr\ie]te \ntr-o ciubot\, morarul \ntr-o moar\ de v\nt, iar pris\rcarul a pus ferestre la un stup. -n burta unui cal de lemn s\ gr\jdarul \mp\ratului.

Pepenele cel galben [i mo[negul din cire]

„— Anapoda e f\cut\ [i via]a asta, se sc\vrpina c\te un b\tr\ nel la ceaf\.

C\nd e[ti mic, nu [tii cum s\ fugi \n \mp\vr\]ia Marj\, dar c\nd ajungi \n \mp\vr\]ia Dumnic\, mai f\l-te \napoi copil, dac\ po]i! — Ba pot!

zicea alt b\tr\ n [i se urca \ntr-un pom de cire], apoi se d\dea \n scr\nciob...”

Unor|, \n Pantalonia plou\.

Cerul fa-ce-o v\N\taie, ca un genunchi poznaf.

Apoi v\N\taia cre[te [i tot cre[te, p\ n\ acoper\ tot cerul. De frica Sf\ntului Ilie, nou-roaicele scap\ toat\ ploaia din poal\ peste]ara piticilor.

„Soarele cel ro[ul/S-a ascuns, coso[ul/Nourii, hoinarii/Stau tot prin ciubar\./Iat\, iat\, plou\Nourii se ou\./O-u]le, c\nd crap\./Iese pui de ap\./Fug pe l\ng\ [ur\Cu c\bbucu-n gur\...”

],op]ie \n prag c\te-un pitic mai zb\ n]uit.

Alteori, castrave]ii din Pantalonia \mb\tr\ nesc. A[ia, de diminea]a p\ n\ seara. „Dar c\nd e sear\?”, \ntreab\ Castravetele cel Mic, treziti cu floarea-n cap. „C\nd intri sub umbrela neagr\.”

{i Castravetele cel Mic cre[te p\ n\ ce iese, h\N\, de sub umbrela verde. „Vai, aici e alt\ umbrel\, una albastr\.

Am g\sit o um-brel\ albastr\.

O-ho-ho, ce e ma-a-re! A[ia de mare c\ sub umbrela asta zboar\ fluturi [i r\ndunele. Este [i ia cu el\ sub umbrel\, [i un c\ine... Pepenele cel galben ia uite unde s-a suit\ arat\ la soare. O s\ cad\! O s\ cad\! Undeva pl\ nge o feti] de pitic. „Poate c\ se teme c\ o s\ cad\.

Pepenele cel galben din cer? Sau a sc\pat c\ldarea \n f\nt\ n\?”

Soarele cade, f\vr\ zgomot, dup\ deal [i ia cu el [i um-brela albastr\.

Roua cade cu l\bu]e moi pe spatel\ Castravetelui [i lui i se-ntune-c\ \n fa]a ochilor. At\ t\ mai dove]e[te s\ strige: „O, voi, cei de sub umbrelu]a verde, scula]i-v\, c\ disear\ o s\ f]i]i mo[negit\!”

Dar nu-l aude nimeni. Castrave]ii cei mici dorm \nc\.

Spiridon Vanghell, *Pantalonia - Jara N\stru[nicilor, n\ Gugu] [i prieten]i s\], volumul II, Editura Turturica, Chi]in\u, 1994.*
Prezentare grafic\ : B. Diodorov, L. Sainclic, I. Leu

VOI N-A]I -NTREBAT f\vr\ zah\vr V | R | SPUNDE » STIMA]I P | RIN]I | I COPII

Din motive financiare nu s-a putut realiza proiectul de consolidare-renovare a c\ldr]ii [coll]. Pe aceasta\ cale, ne ce-rem \nc\ o dat\ scuze familiei Boghici pentru

nep\ncerile prilejuite de c\de-rea \n capul b\iatului lor din clasa a treia B a tavanului din \nc\perea cu acela]i nume. Rug\m copiii s\ nu [i mai bat\ joc de el [i s\l accepte, eventual s\ str\ngem bani pentru un ochi de stic\N la culoare. P\ n\ una alta, \l pu-tem pune s\ munceasc\ izo-lat, cu o pung\ \n cap, ca s\ nu se simt\ frustrat.

-n alt\ ordine de idei, activit\]ile [colare se vor

desf\ura \ntr-una din \nc\perile fermei zootehnice a domnului Irimia, c\ruia \i mul]umim [i pe aceasta\ cale, \n numele tuturor, cu asi-gur\ rile c\ Ginel, de [i oligo-fren, va lua \n continuare premiul \nt\ i, ca exemplu elocvent de nediscriminare [i integrare a elevilor cu nevoi speciale.

Sala de clas\ va fi amena-jat\ \n camera de f\N\ri por-cine, cu program opt-doi[pe,

cu excep]ia cazurilor de f\tare matinal\, c\nd elevii vor avea parte de o lec]ie de zootehnie ad-hoc (recoman-d\m cadrelor didactice s\ nu \ncurajeze copiii s\ priveasc\ ogoranele genitale ale scoarfei \n travaliu, fiind o supersti]ie a domnului Irimia, conform c\reia purcelul c\ruia i te ui]i \n g\oaza mamei, la na[tere, va suferi de rap\N).

Rug\m mare aten]ie la vierii, care se afl\ \n sala ve-

cin\, comunic\nd cu clasa printr-un intr\nd. Ace[ti]a vor n\N\li \n sal\ doar dac\ vor sim]i miros de scoarf\ \n c\N-duri, situa]ie \n care numai unul copuleaz\, cel mai pu-ternic, restul agit \ndu-se ner-vo[[i mu[c\nd la \nt\mplare. Copilul atacat de vier trebuie imediat pansat cu rivanol.

Fondul [colii r\m ne la aceea]i valoare, la care se adaug\ un milion de lei vechi, pentru cadou de ziua

d-nei Irimia, de preferin\ aur [i haine de blan\.

Se cere obligatoriu papuci de schimb, preferabil cizme de cauciu cu talpa neted\, pentru a nu persista b\l]igule \ntre rizuri.

V\ a[tept\m cu drag pe 15 septembrie [i nu uitaj]i s\ cump\raj]i flori numai de la chio[c]ul domnului director de l\ng\ dispensar.

Semn\at, conducerea.

Bobi

Acum trei ani a trecut prin București, cu mai puțin vlv & tmbv mediatic decât mla[teptam, o cnt'rea] de operă reciclată în star pop, Sarah Brightman. Ascultător, nu iubitor, de operă fiind, vocea m-a cucerit de la prima... auzire.

Muzică de lume bună

Aji b'ut vodca? Bun, acum stingeți-o cu bere, să continuăm!...

Cine crede că un rocker adevărat ascultă numai muzică rock pură, simplă [i, eventual, cu difuzoarele gata să crape, face o confuzie pe care nu-i cazul s-o despica în fire & fibre sintetice. Bună parte a poprockului este alcătuită din oameni normali, cu nevoi banale, respirând aerul timpului. Că ascultă rock, simfonii, jazz ori manele, jine de dispoziție, împrejurări sau curiozitate. Poate [i de-o anumită adevăra la real, creia i se mai spune pragmatism.

Dacă ești om cu capul pe umeri, cum se zice, nu poți participa fără uzul rațiunii la un spectacol construit să impresioneze [i executat perfect, indiferent cine s'nt profesioniștii de pe scenă - Kiss, Rolling Stones, Rammstein sau Sarah Brightman. Doar fanii devotați unui subgen pot fi exclusiviști & intransigenți. Să le spunem duios „roakvri”, ca să-i deosebim de idioții ce se bagă peste tot [i de inculturii care n'ghit orice prostie, cu credința că e vreun s'mbure cu proprietăți magice.

Acum trei ani a trecut prin București, cu mai puțin vlv & tmbv mediatic decât mla[teptam, o cnt'rea] de operă reciclată în star pop, Sarah Brightman. [tiji, desigur, ce cnt [i cum a obținut succesele muzicale. Ascultător, nu iubitor, de operă fiind, vocea m-a cucerit de la prima... auzire. (Auziție, în cazul meu, sună pretențios!) S-a n'nt mplat n's c, în anul dinainte, asistasem neputincios la stingerea treptată a cuiva drag mie, de-un cancer... Unica alinare ce-o g'sea în ultimele săptăm'ni era albumul *Harem*, al cnt'relei despre care [tiam [i-i spuneam destule, dar la ce bun?! Mi-au r'mas n'tiprite în minte atmosfera sf'ietoare, senzația de vară tristă - vara alungării din paradis - [i vocea lui Sarah, pe care n-o mai pot auzi fără să m'nfiior involuntar. Cred că atunci m-am [i

ROCKIN' BY MYSELF

Dumitru UNGUREANU

mboln'vit oarecum, fiindcă zile [i zile apoi n-am reușit să ascult altceva, ca orice maniac desv'rit, care se hr'nește cu obiectul, faptul, obiceiul ce-l devor. Am f'cut [i-un videoclip, poate l vedeți aici: <http://www.youtube.com/watch?v=7HO-gFobIWaM>.

Concertul de la Palatul Parlamentului nu puteam să-l ratez. Ne-am dus în familie. Am un prieten de-a dreptul ndr'gostit de Sarah, de jine toate albumele, i-a v'zut [i concertele din Germania & Ungaria. A fotografiat în ne[tire atunci, dar puține cadre i-au ieșit, aparatul digital nefiind adecvat situației. Tr'ziu în noapte, am a[teptat ieșirea artiștilor, să cerem autografe. Nu le-am c'p'at. Dar am v'zut-o pe Sarah la oglindă, în cabina de machiaj, [i-a r'aspuns cu un salut chem'rilor noastre admirative. (i - nu exagerez - ne-a z'mbit cald, [i n-am mai simțit r'coarea, [i v'ntul, [i h'vul, [i strigătul agonizant, monocord, ridicat de sub caldar'mul aceluia loc imens [i gol, b'tuit de stafiile caselor abuziv demolate!... Ce senzații mai... rock să ne fi dorit în plus?

N-o să dezvolt acum considerații de tepte pe conturul imaginatului *Harem* brightmanian. (Mergea un joc de cuvinte bazat pe *bright* = strălucitor, dar e prea la ndem'nul) Lucrul bine f'cut, chiar dacă se vede că-i f'cut să fie v'ndut, n-are cum să dispac. Iar c'nd armonia este evidentă, mai contează de unde provine? Cine spune că n'fajă frumuseții putem doar să afi[m t'cerea? La un concert cu distil'rile de felul celor izbutite de Sarah Brightman [i echipa ei, t'cerea e sub'nleasă. Aplauzele pot fi comentariu, dar...

Dar albumul *Harem* ncorporează influențe orientale, bine proporționate [i atent echilibrate, filigrane ca de palat al califilor sau arabescuri (tautologie inevitabilă) muzicale de lume bună. Să spun despre acest material sonor că e un exemplu de consumabil zilnic oportun pe-o piață saturată? Sau că e un fel de manea-pop, de dat ca model (h)artiștilor autohtoni? Hai să nu fiu „roakvri”!

VERBA WOLAND

Ruxandra CESEREANU

Papagalii totalitari

nc'eva]vri occidentale s-a n't mplat c' papagalii exotici achiziționați de prin zone africane au izbutit să evadeze din locurile particulare (blocuri sau case) unde se s'v'ulau în colivii, aciindu-se pe lng' c'ldiri vechi, muzeificate, n' spe] castele ori palate. A[a s-a n't mplat la Bruxelles, dar [i n'tr-un or'el pitoresc din Lombardia, numit Pavia. La Bruxelles, cel puțin, dar [i prin alte p'vri, papagalii cu pricina s-au n'mulțit vertiginos [i, o vreme, au n'minat ochii vizitatorilor care z'reau fo[nind prin aer [i prin arbori astfel de p'svri exotice, verzi [i galbene, de obicei. Doar locuitorii de facto ai orașului nu erau neap'rat impresionați ori foarte mndri. Pentru turiștii n's, era extravagant să z're[ti zburând prin aerul piațetelor bruxelleze papagali, care, în plus, parc' nici nu aveau glas (de[i aveau de fapt).

Apoi s-a n't mplat catastrofa: papagalii cu pricina, din Bruxelles, cel puțin, au n'ceput să alunge celelalte p'svri s'v'uitoare prin arborii din oraș: porumbei [i vr'blii, n' spe]. Iar c'nd p'svriile b'ltinafe nu s-au l'sat alungate, papagalii au n'ceput să leucid. Apoi au exterminat cam tot ce se putea extermina [i au ajuns să domine orașul Bruxelles. Au devenit, cum s-ar spune, papagali totalitari. Ast'zi nimeni nu mai e foarte voios [i nu mai reacționează exotica faptul că anumite orașe s'nt dominate de papagali. Pentru că

papagalii cu pricina nu mai s'nt deloc, dar deloc, p'svri exotice, de cas, ci, s'v'itindu-se [i adaptându-se la condițiile urbane, au devenit alteri periculoși. n plus, lucrul foarte curios, [i-au acclimatizat culoarea penajului, pentru a fi greu de detectat în arbori: au optat cu toții pentru culoarea verde!

La Pavia, i-am z'rit eu n'sm'i în februarie 2007, mirat foarte de faptul că migrau tihnit din palatul medieval al orașului în arborii de lng' [osea. Deocamdată papagalii cu pricina erau pa[nici [i doar exotici, cu toții verzi [i aici. Dar ce avea să urmeze nimeni nu [tia. Ce-i drept, se ascundeau bine de tot în frunzișul arborilor de lng' palat, afundându-se printre crengi, astfel n'c't nu prea puteau fi detectați decât de ochii inițiaților n' fenomenul papagalicesc. Apoi, de[i nu erau n'tru totul silențioși [i scoateau sunete, acestea nu erau violente, ca [i cum papagalii ar fi preg'tit n'tain'o mic' lovitură de stat, un puci etc. Prevenit asupra semnelor p'svricite dictatoriale [i c'vni din Bruxelles, m-am n'trebat c' ani vor trebui ca [i la Pavia să se declanșeze catastrofa, iar papagalii să n'ceap' să ucidă celelalte p'svri, pentru a-[i n'semna teritoriul. Ca [i cum papagalii ace[tia ar fi devenit, printr-un antrenament torționar de zece ani (at't durase la Bruxelles), p'svri pr'd'itoare destul de feroce... Era c't se poate de ciudat.

Suplimentul DE CULTURA

Marc' n'registrat - Editura Polirom [i Ziarul de Iași. Proiect realizat de Editura Polirom n' colaborare cu Ziarul de Iași. Suplimentul se distribuie gratuit împreună cu Ziarul de Iași.

Adresă: Iași, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3, CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214.111, fax: 0232/ 214.111

Colegiul editorial: Emilia Chiscop, Florin Lăzrescu, Lucian Dan Teodorovici (senior editor)

Redactor-șef: George Onofrei

Redactor-șef adjunct: Anca Baraboi

Secretar general de redacție: Florin Iorga

Rubrică permanentă:

Adriana Babeji, Marius Babias, Bobi [i Bobo (Fv' zahv), Emil Brumar, Ruxandra Cesereanu, Mădălina Cocea, Daniel Cristea-Enache, (erban Foar), Radu Pavel Gheo, Casiana Ionii, Florin Lăzrescu, Doris Mironescu, Ana-Maria Onisei, Diana Soare, Lucian Dan Teodorovici, Luiza Vasiliu, Constantin Vic. Carte: Luminia Marcu, Doris Mironescu, C. Rogozanu, Bogdan-Alexandru Stănescu. Muzică: Victor Eskenasy.

Dumitru Ungureanu, R'zvan Jupa. Film: Iulia Blaga. Teatru: Mihaela Michailov. Arte vizuale: Matei Bejenaru. Caricatură: Lucian Amarii (Jup). Grafică: Ion Barbu. TV: Alex Savitescu. Ediția de Iași: Andreea Archip. Publicitate: Oana Asaftei, tel. 0232/ 252294. Distribuție / Abonamente: Mihai Sărbu, tel. 0232/ 271333. Media Distribution S.R.L., tel. 0232/ 216112.

„Suplimentul de cultură” este n'scris în Catalogul presei interne la poziția 2378. Pentru abonamente vă puteți adresa oric'rei Agenții Rodip din Iași sau oric'ruui oficiu poștal. Căliștii din străinătate se pot abona la adresa: export@rodip.ro.

Tarif de abonament: 18 lei (180.000) pentru 3 luni; 36 lei (360.000) pentru 6 luni; 69 lei (690.000) pentru 12 luni

Tipar: Print Multicolor

Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor și aparțin autorului. „Suplimentul de cultură” utilizează fluxurile de [tiri Newsin - Manuscrisele primite la redacție nu se napoză

Muzic\ de lume bun\

Aji b\ut vodca? Bun, acum stingeji-o cu bere, s\ continu\m!...

Cine crede c\ un rocker adev\rat ascult\ numai muzic\ rock pur\, simp\ [i, eventual, cu difuzoarele gata s\ crape, face o confuzie pe care nu-i cazul s-o despici 'n fire & fibre sintetice. Bun\ parte a poporockului este alc\tuit\ din oameni normali, cu nevoi banale, respir\nd aerul timpului. C\ ascult\ rock, simfonii, jazz ori manele, jine de dispozitie, 'mprejur\ri sau curiozitate. Poate [i de-o anumit\ adev\ca la real, c\reia i se mai spune pragmatism.

Dac\ e[ti om cu capul pe umeri, cum se zice, nu po[ti participa fr\ uzul ra]iunii la un spectacol construit s\ impresioneze [i executat perfect, Indiferent cine s'nt profesioni[ti de pe scen\ - Kiss, Rolling Stones, Rammstein sau Sarah Brightman. Doar fanii devota]i unui subgen pot fi exclusivi[ti & intransigen]i. S\ le spunem duios „roakvri”, ca s\ i deosebim de idi-o]ii ce se bag\ peste tot [i de incu]l]ii care n'ghit orice prostie, cu credin]a c\ e vreun s'mbure cu propriet\i magice.

Acum trei ani a trecut prin București, cu mai puțin vlv & tmb\lu mediatic dec't m\ a[teptam, o c'nt'rea\ de oper\ reciclat\ 'n star pop, Sarah Brightman. [t]i, desigur, ce c'nt\ [i cum a ob]inut succesele muzicale. Ascult\tor, nu iubitor, de oper\ fiind, vocea m-a cucerit de la prima... auzire. (Auzi]ie, 'n cazul meu, sun\ preten]ios!) S-a 'nt'mplat 'ns\ c\, 'n anul dinainte, asistasem neputincios la stingerea treptat\ a cuiva drag mie, de-un cancer... Unica alinare ce-o g\sea 'n ultimele s\pt\m'ni era albumul *Harem*, al c'nt're]iei despre care [tiam [i-i spuneam destule, dar la ce bun?! Mi-au r'mas 'ntip\rite 'n minte atmosfera sf\ietoare, senza]ia de var\ trist\ - vara alungvrii din paradis - [i vocea lui Sarah, pe care n-o mai pot auzi fr\ s\ m\nfior involuntar. Cred c\ atunci m-am [i

ROCKIN' BY MYSELF

Dumitru UNGUREANU

'mboln\vit oarecum, fiindc\ zile [i zile apoi n-am reu[ti s\ ascult altceva, ca orice maniac des\vr[it, care se hr\ne[te cu obiectul, faptul, obiceiul ce-l devor\]. Am f\cut [i-un videoclip, poate 'l vede]i aici: <http://www.youtube.com/watch?v=7HO-gFobIWaM>.

Concertul de la Palatul Parlamentului nu puteam s\ i ratez. Ne-am dus 'n familie. Am un prieten de-a dreptul 'ndr\gostit de Sarah, de]ine toate albumele, i-a v\zut [i concertele din Germania & Ungaria. A fotografiat 'n ne[tire atunci, dar pu]i-ne cadre i-au ie[ti, aparatul digital nefiind adecvat situa]iei. Trzriu 'n noapte, am a[teptat ie]irea arti[tilor, s\ cerem autografe. Nu le-am c\p\at. Dar am v\zut-o pe Sarah la oglind\, 'n cabina de machia]i, [i-a r\spuns cu un salut chemvriilor noastre admirative. (i - nu exagerez - ne-a z'mbit cald, [i n-am mai sim]it r\coarea, [i v'ntul, [i h\ul, [i strig\atul agonie, monocord, ridicat de sub caldar'mul acelu]i loc imens [i gol, b'tuit de stafiile caselor abuziv demolate!... Ce senza]ii mai... rock s\ ne fi dorit 'n plus?

N-o s\ dezvolt acum considera]ii de]tepte pe conturul imaginatului *Harem* brightmanian. (Mergea un joc de cuvinte bazat pe *bright* = str\lucitor, dar e prea la 'ndem'n\].) Lucrul bine f\cut, chiar dac\ se vede c\ i f\cut s\ fie v'ndut, n-are cum s\ displac\]. Iar c'nd armonia este evident\, mai conteaz\ de unde provine? Cine spune c\ 'n fa]a frumuse]ii putem doar s\ afi\m t\cere? La un concert cu distilvri de felul celor izbutite de Sarah Brightman [i echipa ei, t\cere e sub'n]eleas\]. Aplauzele pot fi comentariu, dar...

Dar albumul *Harem* 'ncorporeaz\ influen]e orientale, bine propor]ionate [i atent echilibrate, filigrane ca de palat al califilor sau arabescuri (tautologie inevitabil\]) muzicale de lume bun\]. S\ spun despre acest material sonor c\ e un exemplu de consumabil z'rilit oportun pe-o pia]a saturat\? Sau c\ e un fel de manea-pop, de dat ca model (h)arti[tilor autohtoni? Hai s\ nu fiu „roakvri”!

VERBA WOLAND

Ruxandra CESERANU

Papagalii totalitari

-n c'teva]vri occidentale s-a 'nt'mplat c\ papagalii exotici achizit\]iona]i de prin zone africane au izbutit s\ evadeze din locu]ile particulare (blocuri sau case) unde se s\l\lulau 'n colivii, aciu]du-se pe 'ng\ c\ldiri vechi, muzelificate, 'n spe\ castele ori palate. A[a s-a 'nt'mplat la Bruxelles, dar [i 'ntr-un or\el pitoresc din Lombardia, numit Pavia. La Bruxelles, cel pu]in, dar [i prin alte p\rv]i, papagalii cu pricina s-au 'nmul]it vertiginos [i, o vreme, au 'nminunat ochii vizitatorilor care z'reau fo]nind prin aer [i prin arbori astfel de p\svri exotice, verzi [i galbene, de obicei. Doar locuitorii *de facto* ai ora]ului nu erau neap\rat impresiona]i ori foarte m'ndri. Pentru tui[ti 'ns\, era extravagant s\ z're[ti zbur\nd prin aerul pia]etelor bruxelleze papagali, care, 'n plus, parc\ nici nu aveau glas (de]i aveau de fapt).

Apoi s-a 'nt'mplat catastrofa: papagalii cu pricina, din Bruxelles, cel pu]in, au 'nceput s\ alunge celelalte p\svri s\l\luitoare prin arborii din ora]: porumbei [i vr\bia, 'n spe\]. Iar c'nd p\svrile b\[-tina]e nu s-au l\sat alungate, papagalii au 'nceput s\ le ucid\]. Apoi au exterminat cam tot ce se putea extermina [i au ajuns s\ domine ora]ul Bruxelles. Au devenit, cum s-ar spune, papagali totalitari. Ast\zi nimeni nu mai e foarte voios [i nu mai reac]ioneaz\ exotice la faptul c\ anumite ora]e s'nt dominate de papagali. Pentru c\

papagalii cu pricina nu mai s'nt deloc, dar deloc, p\svri exotice, de cas\, ci, s\lb\ticindu-se [i adapt\ndu-se la condi]iile urbane, au devenit alteri periculo[. 'n plus, lucru foarte curios, [i-au acclimatizat culoarea penajului, pentru a fi greu de detectat 'n arbori: au optat cu to]ii pentru culoarea verde!

La Pavia, i-am z\rit eu 'ns\mi 'n februarie 2007, mirat\ foarte de faptul c\ migrau tihnit din palatul medieval al ora]ului 'n arborii de 'ng\ [osea. Deocamdat\ papagalii cu pricina erau pa[nici [i doar exotici, cu to]ii verzi [i aici. Dar ce avea s\ urmeze nimeni nu [tia. Ce-i drept, se ascundeau bine de tot 'n frunz[ul arborilor de 'ng\ palat, afund\ndu-se printre crengi, astfel 'nc't nu prea puteau fi detecta]i dec't de ochii ini]ia]ilor 'n fenomenul papagalicesc. Apoi, de]i nu erau 'ntru totul silen]io[[i scoateau sunete, acestea nu erau violente, ca [i cum papagalii ar fi preg\tit 'n tain\ o mic\ lovitur\ de stat, un puci etc. Prevenit\ asupra semnelor p\svrice[ti dictatoriale] [i c\]ni din Bruxelles, m-am 'ntrebat c]i ani vor trebui ca [i la Pavia s\ se declan]eze catastrofa, iar papagalii s\ 'nceap\ s\ ucid\ celelalte p\svri, pentru a-[i 'nsemna teritoriul. Ca [i cum papagalii ace[tia ar fi devenit, printr-un antrenament tor]ionar de zece ani (at't durase la Bruxelles), p\svri pr\vd\toare destul de feroce... Era c't se poate de ciudat.

Suplimentul DE CULTURA

Marc\ 'nregistra\ - Editura Polirom [i, Ziarul de Ia[. Proiect realizat de Editura Polirom 'n colaborare cu Ziarul de Ia[. Suplimentul se distribuie gratuit 'mpreun\ cu Ziarul de Ia[.

Adres\: Ia[ti, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3, CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214111, fax: 0232/ 214111

Colegiul editorial: Emilia Chiscop, Florin L\z\rescu, Lucian Dan Teodorovici (senior editor)

Redactor -[ef: George Onofrei

Redactor -[ef adjunct: Anca Baraboi

Secretar general de redac]ie: Florin Iorga

Rubricil permanente:

Adriana Babe]i, Marius Babias, Bobi [i Bobo (Fv\ zahv), Emil Brumaru, Ruxandra Ceseranu, M\vd\lina Cocea, Daniel Cristea-Enache, (erban Foar\), Radu Pavel Gheo, Casiana Ionij\, Florin L\z\rescu, Doris Mironescu, Ana-Maria Onisei, Diana Soare, Lucian Dan Teodorovici, Luiza Vasiliu, Constantin Vic\ C. Carte: Luminija Marcu, Doris Mironescu, C. Rogozanu, Bogdan-Alexandru St\vescu. Muzic\: Victor Eskenasy,

Dumitru Ungureanu, R\zvan]upa. Film: Iulia Blaga. Teatru: Mihaela Michailov. Arte vizuale: Matei Bejenaru. Caricatur\: Lucian Amarii (Jup). Grafic\: Ion Barbu. TV: Alex Savitescu. Edi]ia Na]ional\: Elena Vi\vd\reanu, R. Chiruj\ Publicitate: Oana Asaftei, tel. 0232/ 252294 Distribu]ie / Abonamente: Mihai S\rbu, tel. 0232/ 271333. Media Distribution S.R.L., tel. 0232/ 216112

„Suplimentul de cultur\” este 'nscris 'n Catalogul presei interne la po]z]ia 2378. Pentru abonamente v\ pute]i adresa oricvrei Agen]ii Rodip-din din Ia[sau oricvru]i oficiu po[tal. Cititorii din str\in\tate se pot abona la adresa: export@rodip.net.

Tarif de abonament: 18 lei (180.000) pentru 3 luni; 36 lei (360.000) pentru 6 luni; 69 lei (690.000) pentru 12 luni

Tipar: Print Multicolor

Responsabilitatea juridic\ pentru con]inutul articolelor 'l apar]ine autorului *, Suplimentul de cultur* utilizeaz\ fluxurile de [tiri Newsin * Manuscrisele primite la redac]ie nu se 'napolaz\

